

ISIS

Madonna en het Geheim van de Tabernakel

Dit essay is geschreven als een commentaar op het prachtige boek 'De kinderen van Gabalawi' van de moderne Egyptische schrijver Nagieb Mahfoez. Mahfoez laat de profeten van de monotheïstische religies terugkeren in een Caireese buitenwijk die door criminele elementen wordt geterroriseerd. Het boek werd door de bestuurders van de Moslimwereld als blasfemie aangemerkt en tegen hem werd een fatwa afgekondigd nadat hij eerder in 1988 de Nobelprijs voor zijn roemruchte Cairo-trilogie, uit de jaren vijftig, had ontvangen wat Cairo nog in feeststemming had gebracht. Dit alles in de nasleep van de Rushdie-affaire.

Mahfoez gruwde van de fatwa tegen Salman en van de opkomst van het salafisme en de Moslimbroederschap in het bijzonder. Hij werd zelf, vervolgens, het slachtoffer van een aanslag in 1994, die hij maar ternauwernood overleefde. Maar hij gruwde ook van 'De duivelsverzen', dat hij als een belediging van de Islam beschouwde. Persiflage of parodie, alla, maar beledigen vond hij niet nodig om ethische redenen! Gabalawi was in zijn magistrale aforistische meesterwerk de stamvader van de wijk die model stond voor de Schepper die het lot van de kinderen en kleinkinderen van de wijk stuurt en bestiert. De laatste profeet die Mahfoez opvoert is de tovenaar Arafa die voor de moderne kennis model staat. Deze tovenaar vermoordt Gabalawi in de tegenwoordige tijd en dat spreekt boekdelen. Of is het nu zo dat Arafa alle andere profeten en ook Gabalawi overleefde? Zeker is dat Mahfoez aan de wijsheden van de religie wilde vastklampen omdat die religies in zijn ogen de principes leveren die het menselijk samenzijn nog in lengte van dagen mogelijk maken.

Hij zegt te schrijven vanuit de verbinding van twee religieuze tradities die ooit een gelukkig huwelijk zijn aangegaan: Het Faraoïsme en de Islam. Hij ziet de mogelijkheid om vandaaruit ook een innige band te scheppen met het West-Europese Verlichtingsdenken en de oase van cultuur die dat heeft opgeleverd. In zijn dankwoord voor het ontvangen van de Nobelprijs roept hij de cultuurhoeders van de beschavingen op de Derde Wereld een helpende hand toe te steken om de weg naar geluk en verbroedering in te slaan en de mensenwereld als geheel van de ondergang te redden. Alleen en uitsluitend vanuit de praktijk van de wetenschap en techniek resteert er volgens hem echter op termijn slechts uitroeiing, fnuikend geweld en nihilisme.

Met alle respect voor Mahfoez, maar met zijn allegorische

voorstelling scheiden zich ook de geesten tussen de Islam, hoe verlicht ook in de Soefistische variant en de Westerse Verlichting. Want die traditie zal de scepsis en het ongeloof nooit kunnen accepteren, zo vrees ik.

Nu is er meer aan de hand. In 1925 werden in Mesopotamië de kleitabletten opgegraven waarop de originele verhalen stonden ingegraveerd, die aan alle leerstellige monotheïstische mythologie voorafgingen. Wat bleek: al die mythologie bleek grote moeite te hebben gehad met de rol van de vrouw in het scheppingsverhaal. Ze bleek eruit verwijderd of tot een duivelse verleidster omgetoverd. Nu net de Egyptische mythologie bleek veel zuiverder in de leer tot aan opkomst van Koptische kerk. Maar de in 1945 opgegraven boekrollen van Nag-Hammadi openbaarden weer dat ook die Koptische geschriften waren herschreven ten nadele van Isis, de zwarte Madonna en Jezus' bruid Magdalena, of Sofia de hoedster van de Gnostiek. Mahfoez had dat best kunnen weten; maar helaas, dit was hem blijkbaar ontgaan! Ook hij leefde nog al te zeer in een afgeschermd mannenwereld, ook al schreef hij met groot respect en inlevingsvermogen over de vrouwenwereld in zijn maatschappij. Zijn moeder had hem het begrip daarvoor bijgebracht - ook voor het brede scala aan cultuurverschillen en historische gegevens - ook al was zij een analfabetica. Vrouwen in alle hoedanigheden maar ook in de vorm van gevallen engelen passeren in zijn boeken op onbevooroordeelde wijze de revue. Zijn grote vrouwelijke heldin was de Egyptische zangeres Oemmm Kalsoem die buiten de bestaande orde trad en welhaast een epicuristische levenshouding proclameerde, ook al bleef ze een traditionele diva van de islamitische muziekwereld. Hij vernoemde een van zijn dochters naar haar. Maar pas de Italiaans-Egyptische zangeres en filmactrice Dalida, die vanuit Frankrijk een wereldster werd, wist als eerste echt een brug tussen Oost en West te slaan. De eerste hit van Dalida, die overigens haar carrière begon als schoonheidskoningin (Miss Egypte), heette 'Madona'. Madonna, ook van Italiaanse komaf maar opgroeiend in de US van Amerika, trad na haar dood in haar voetsporen. De tragische diva Dalida gunde als het ware juist met behulp van Arafa, Gabalawi het eeuwig leven in een gedenkwaardig en vredig einde of Shangri-La dat zij nooit bereikte.

Maar helaas komt een figuur als zij nog niet in Mahfouz' boeken voor, ook al had hij ook haar kunnen kennen. De niet zo serieuze popcultuur was nog een brug te ver. Popcultuur maakt wat privé is openbaar en vormt dat om tot spektakel. Ook in de boeken van Mahfouz worden privé zaken in de openbaarheid gebracht, maar in een literaire vorm, voorbehouden aan een culturele elite. Dat is

het grote verschil. In onze religieus ingestelde culturen zijn mannen- en vrouwenwerelden welhaast strikt gescheiden gebleven in privé en openbaar. In het openbare leven werd bepaald hoe de verzakelijkte wereld zijn beloop had, zowel economisch als politiek als militair. Met de opkomst van de Popcultuur na de Tweede Wereldoorlog is dat volledig veranderd en heeft het publiek zijn doorslaggevende invloed gekregen en daarmee juist de vrouwenwereld. Zowel in de mannenwereld als vrouwenwereld heersen halfgoden en -godinnen. In de vrouwenwereld in Egypte waren dat figuren als Oemm Kalsoem en Dalida. Maar in zijn algemeen was dat de figuur van Isis uit de Egyptische mythologie, of Madonna uit de vroegchristelijke.

HET ELFDE GEBOD

Fictieve Bijbelteksten

Exodus 20 apocrief: De elf geboden

En God sprak tot Mozes: "En over het elfde en laatste gebod zult gij niet spreken, gij zult het bewaren en laten bewaken door een broederschap. En het gebod zal worden doorgegeven van vader op zoon."

En God sprak tot Mozes: "Klim op tot de Heer, gij en Aaron, Nadab en Abidu en zeventig van de oudsten van Israël en buigt U van verre neder. Zo zal het verbond worden gesloten in het bijzijn van de joodse broederschap". En Mozes daalde de berg af en heiligde het volk. En hij nam Aaron en de zeventig mee de berg op om hen de Heer te laten aanschouwen. Toen ging hij alleen hoger de berg op en bleef daar veertig dagen en nachten. En God reikte hem de stenen tafelen waarop ook het elfde gebod, op de beide achterzijden, stond ingegrift. Mozes daalde af en droeg Aaron op de stenen tafelen te bewaken. Alleen hij mocht de tafelen aanschouwen, omdat hij tot hogepriester werd aangesteld.

Aäron en zijn zonen en hun zonen zouden het priesterambt bekleden tot altoosdurende inzetting. Zij werden gewijd tot in eeuwigheid.

En de tafelen zouden voor de ogen van het volk verborgen blijven, opdat over het elfde gebod niet zou worden gesproken.

En voor de stenen tafelen werd een ark gebouwd, afgedekt door een verzoendeksel met daarop aan weerszijden een cherubijn met uitgestrekte vleugels. En voor de ark werd een tabernakel opgericht van tentdoek, met een voorhof en daarachter het heilige der heiligen, daarvan door een voorhangsel

gescheiden. Dit heilige der heiligen mocht alleen door de hogepriester worden betreden.

Numeri 6: Het Nazireeërschap

Wanneer een man of een vrouw een bijzonder gelofte wil afleggen, de nazireeërsgeefte, dan zal het geheim van het elfde gebod aan hem of haar geopenbaard worden, met de uitleg van de wetstekst.

De nazireeër laat als teken van zijn of haar gelofte het hoofdhaar groeien, tot het moment dat zijn gelofte afloopt. Gedurende die tijd leeft hij of zij in celibaat en afzondering, ook als hij of zij gehuwd is. Eenieder die inbreuk maakt op deze gelofte zal uit de gemeenschap worden gestoten en zelf in afzondering leven volgens de regels van het Nazireeërschap.

2 Kronieken 36: Jeruzalem verwoest. Wegvoering in ballingschap.

Zedekia was een en twintig jaar toen hij koning werd en hij regeerde elf jaar in Jeruzalem. Hij deed wat kwaad was in de ogen van de Heere. De tempel van Salomo werd ontheiligd en al de oversten van de priesters maakten zich aan ontrouw schuldig: zij stonden toe dat het huis des Heren onrein werd. God zond boden tot hen, maar die werden bespot. Toen deed hij koning Nebukadnezar der Chaldeeën tegen hen optrekken. En zijn veldmaarschalk Nebuzaradan trok na negen maanden Jeruzalem binnen en verbrandde de tempel. Alle jongelingen werden met het zwaard gedood. Alle schatten van de koning werden naar Babel afgevoerd en alle kostbaarheden vernietigd. En het volk werd naar Babel afgevoerd om de koning van Babel tot slaven te dienen, totdat het koninkrijk van Perzië de heerschappij over Babel verkreeg. (En hiermee werd tevens voor het eerst de vloek voltrokken die op het volk rustte dat de stad Jericho onder aanvoering van Jozua was binnengevallen om er de bevolking uit te moorden. Een moord op een broedervolk dat hen ooit had toegestaan zich in het land Kanaän te vestigen en tot op de dag van vandaag met Israël in onvrede leeft!)

Zoals Jeremia had verkondigd werd door koning Kores na zeventig jaar verlof gegeven om uit ballingschap terug te keren en een nieuw Jeruzalem te bouwen. De muren en de tempel werden herbouwd, maar de ark werd nooit gevonden.

Onder Gedalja te Mizpa was een deel van het volk achtergebleven, omdat hij beloofde dat het hen goed zou gaan als zij zich aan Nebukadnezar zouden onderwerpen. Toen Gedalja, die door de koning van Babel was aangesteld, door 11 mannen uit het volk werd vermoord, vluchtte het volk naar Egypte.

Maar de geheime broederschap der joden, de uitverkorenen der Levieten en de nakomelingen van de zeventig hadden een garde aangesteld om de Ark des nachts uit de stad te voeren en naar de woestijn te brengen. In de woestijn hadden zij een onderaardse stad gesticht, alwaar de Ark verborgen werd op grote diepte. De naam van de stad is Aram. Dit is de stad van de broederschap, die voor drieduizend jaar voor het oog van de wereld verdween. En het geheim van het elfde gebod werd alle leden van de broederschap geopenbaard opdat ze de wereld in de wet zouden onderrichten zonder dat men zou weten vanwaar zij kwamen. En zij allen legden de Nazireeër-gelofte af, tot aan de dag van de dood hunner vaders.

De rol van het elfde gebod

Tot aan Mozes was de kennis van God aan leidsmannen als Mozes voorbehouden gebleven. De leidsman werd geacht onmiddellijk door goddelijke inzicht geïnspireerd te zijn. Het volk was daaraan overgeleverd en moest zich naar zijn mystieke voorgangers schikken. Zo is ook Jacob, die in zijn droom via een trap met God in contact trad, te zien als voorganger-sjamaan met heilig inzicht, een meir (ziener) in het Hebreeuws. Zijn inzicht van het godsverbond maakte van zijn nakomelingschap een apart volk. Dat smeedde een solide band door de mythe van een heilige opgaaf. Maar na de tocht uit Egypte wilde het volk een teken van zijn bijzondere status. De onderwerping aan de grillen van de pracht en praal van een geheiligd despoot had het volk gedwee gemaakt. Het leiderschap van Mozes was geen garantie voor het hervinden van de kracht en overtuiging. Het volk stond voor zware ontberingen. God moest zich kenbaar maken opdat het zinvol zou zijn. Tenslotte was ook Mozes niet onder het volk maar aan het hof van de farao's opgegroeid en door het Egyptische superioriteitsgevoel besmet. Al gaf hij hun de tekenen van zijn macht als sjamanistisch leidsman, door Egypte met zeven plagen te kastijden, het was tegelijk een onderwerping aan zijn inzicht van een god met mededogen. Mozes beloofde het volk terug te voeren naar het beloofde land. Maar het volk wilde weten of het daar ooit weer vreedzaam en standvastig zou kunnen leven. Daarom gaf Mozes het volk het woord en de wet. De heilige tekst over de mythische afkomst en leefregels van het godsverbond maakten van het volk waarlijk een uitverkoren volk.

Zoals de mens zich door het woord van zijn dierlijke instincten losmaakt, zo maakte het joodse volk zich door het woord los van alle andere volkeren van Mesopotamië en werd de slavernij in Egypte overwonnen.

In de geschriften die Mozes aan het volk gaf wordt nergens gesproken over de reden om toch de tekst van de wet afzijdig te houden. Mozes stelde opnieuw een geheim in, het geheim van de tabernakel. Het is een geheim dat nu al vier duizend jaar is bewaard gebleven en toch maar al te bekend is. Er bestond een elfde gebod dat onontbeerlijk was om alle andere geboden te laten functioneren door de geslachten aaneen te smeden. Maar Mozes dacht het noodzakelijk dat achter de hand te houden, natuurlijk allereerst omdat hij als sjamaan de kracht van het geheim kende. Het geheim schiep de cultuur van een volk nog eerder dan de mythe. De mythe is er juist de neerslag van.

Over het bestaan en de inhoud van het elfde gebod wordt in de teksten nergens direct gerept. Ook wordt er niet geschreven over boetedoening als toch over het gebod gesproken wordt. Maar uit de Bijbeltekst blijkt duidelijk dat het geheim wordt bewaakt en bewaard door een broederschap van priesters. De inhoud wordt van vader op zoon doorgegeven. Het gebod is dus alleen aan mannen voorbehouden. Maar ook vrouwen kunnen in het geheim worden ingewijd als zij de nazireeërgelofte afleggen. Natuurlijk is het dus een gebod dat alleen mannen aangaat en door de vrouwen van het volk niet mag worden gekend.

Alleen in de stad Aram was het gebod algemeen bekend.

Dit was de stad van de heilige gemeenschap. Van hieruit zonden de Nazireeërs, als bewakers van de heilige kennis en hoeders van Gods Woord, profeten en richteren naar Israël. De stad bestond al voor de val van Jeruzalem, en Jeremia werd vandaar naar Israël gezonden om de ondergang van het rijk en de wegvoering van het volk aan te kondigen. De nazireeërs hadden Nebukadnezar hiertoe aangespoord en overlegden met Kores over de terugkeer.

De Nazireeërs stonden al in groot aanzien aan het hof van de koningen van de Chaldeeën en de Perzen. De sekte beheerde de nalatenschap van Zoroaster, de leer van de ene God van het Woord en de val van de eerste der engelen die de mens niet dienen wilde. De leer schiep orde in de hemelen die al te zeer met goden, halfgoden, geesten en engelen was bevolkt om er de wereld van verschijnselen mee te begrijpen. Een God leverde de mate en het gewicht der zaken, een zuiver beeld van het universum en een zuivere waarde voor de classificatie en prijs van de koopwaar. In de leer van Zoroaster bestond er geen verschil tussen God en de Satan. Integendeel, slechts vanuit het oogmerk van het volk wordt de wereld door goed en kwaad bestuurd, voor eeuwig en altijd. De

stam van Abraham was een stam van rondtrekkende herders die te midden leefden van de wagenmenners, de heersers van Mesopotamië. Ze waren aan de wagenmenners van Nimrod en Babylon schatplichtig. Ze trokken weg om aan het hen opgelegde juk te ontkomen. Ze interpreteerden de leer van Zoroaster naar eigen inzicht. De mythe van Abel die in de ogen van God als herder en bewerker van het land de absolute voorkeur genoot boven Kain, de jager, is de mythe van het geprivilegieerde volk, de stam van Abraham, Jacob en Jozef. Het zijn de vrouwen die het lot bepalen, voor de zondeval, maar ook voor de keus van het eerstgeboorterecht. Het is een geschiedenis die zich steeds herhaald, na de vloek over Kain en het heenzenden van Ismail en Ezau.

Abraham nam die leer met zich mee vanuit Ur der Chaldeeën naar het land van melk en honing, voorbij de Jordaan. Daar woonden de Moabieten, de Amelekieten, de Aramese volkeren en de Filistijnen, waarmee de stam zich niet mengen mocht om zich een groot nakomelingschap te verwerven.

In Mesopotamië waren de Nazireeërs nog de enigen die in de kennis van de leer van Zoroaster waren ingewijd en daarmee alle volkeren van Mesopotamië konden verbinden. Hun kennis was gnostisch: de kennis van goed en kwaad en het levenslicht.

Nebukadnezar verbond 4 Nazireeërs, Daniel, Havanja, Mishaël en Azarja, uit de verbannen stam van Juda, aan zijn hof om hem verlichting, verstand en de wijsheid der goden te schenken. Toen onder zijn zoon Belsazar op de muren van het paleis in het Hebreeuws werd geschreven: "Mene, mene, tekem, ufarsin", wist Daniël de betekenis te ontcijferen: "Geteld, geteld, gewogen en te licht bevonden". Daniel verkondigde dat zijn koninkrijk aan koning Darius van de Meden en de Perzen was gegeven. Zo hadden de Nazireeërs besloten. En Daniël werd de derde heerser in het koninkrijk.



Rembrandt: Het feest van Belsazar

De gemeenschap van Aram was een open gemeenschap omdat men met elkaar verbonden was in de gelofte van het Nazireeërschap die de hele gemeenschap aan het elfde gebod verplichtte. Dus ook de vrouwen in de stad, die bij het volk niet aan het elfde gebod waren onderworpen. Het gebod werd van vader op zoon doorgegeven, maar de nazireeër gelofte maakte ook vrouwen deelgenoot van die kennis en van de gemeenschap die rond de naleving van het gebod werd geformeerd. Daarom ook waren er profetessen en vrouwelijke richters.

Alleen in Aram waren vrouwen niet van een kennis uitgesloten die de mannen bond. Het hele gebod ging dus niet om de buitensluiting van de vrouw. Integendeel, de vrouw mocht kennis van het gebod hebben als zij beloofde van die kennis geen misbruik te maken. Want de kennis van het elfde gebod was voor mannen een gevaar! Nooit is er echter een profetes geweest die het gebod wilde openbaren. Maar door de openbaring van de wetsteksten aan de nazireeërs ontstegen zij het volk. De kennis van het gebod en de nazireeër gelofte is nooit alleen aan joden voorbehouden gebleven. Terwijl de farizeeërs en Schriftgeleerden zich in het Sanhedrin terugtrokken, verspreidden de nazireeërs zich over de wereld, om in de wijsheid te onderrichten. Hun missie reikte tot Perzië, tot China en tot Rome.

Het bestaan van het elfde gebod leidde tot een tweespalt in de joodse cultuur. Tot een na-ijver tussen de hoeders van de Ark van het godsverbond in Jeruzalem en de broeder- en zusterorde die in afzijdigheid de gelofte van het godsverbond verspreidde en via tussenkomst het volk onderrichtte. In de geschriften was deze tweespalt voorzien. En daarom was ook de verlosser aangekondigd die het volk van de last van het verbond zou bevrijden. En

uiteraard kon die verlosser alleen uit de rijen van de Nazireeërs voortkomen en werd hij of zij uit Aram gezonden. Maar al eer hij werd gezonden werd de parabel van Job naar Israël gebracht na de beëindiging van de ballingschap.

De rol van de zondebok

Job uit het land van Uz was de perfecte zondebok waarin de joodse cultuur zich spiegelen kon. Zijn relaas toont het loon van de vroomheid in het doorstaan van de ontberingen:

Job is een oprecht en godsvruchtig man die alles wordt ontnomen wat God hem had toebedeeld: Stelt God hem op de proef of mag men veronderstellen dat hij het er toch zelf ook naar gemaakt heeft. Dat is wat zijn vrienden hem voorhouden. Hij twijfelt niet aan zijn godsvrucht maar wel aan zichzelf. Job richt zijn bittere klacht ten hemel, maar de Heere hoort hem niet. Maar zijn vrienden vellen het oordeel: Een man "blijft niet rijk en zijn vermogen houdt geen stand", "Hij ontkomt niet aan de duisternis". Job wordt een lot voorgespiegeld dat ten kwade keert ook al is er niets op hem aan te merken, want "God spreekt op verschillende wijzen". Job is in zak en as, maar God roept hem op als een man zijn lendenen te gordenen en zijn deemoed te laten varen. Zijn geweeklaag stelt God in het ongelijk, alleen het tonen van zijn hoogheid is het juiste antwoord. Nadat Job zich herroept en boete doet wordt hij dubbel gezegend, terwijl zijn vrienden worden terechtgewezen.

Job is het zinnebeeld voor een terneergeslagen volk dat in de schoot van zijn geloof de kracht hervindt zich fier staande te houden. Maar meer nog van de verslagen joodse man die huis en have verliest en door zijn gezin in de steek wordt gelaten. Zijn relaas wijst op het gevaar waaraan hij in al zijn vroomheid blootstaat. Als het lot zich tegen hem keert dan is er geen volk om op terug te vallen. Want zijn vrouw en kinderen behoren niet hem toe maar het volk dat zich alleen met God verbonden weet. Jobstijding is de boodschap om de weg te volgen van de Nazireeër. Om als de nood aan de man komt fier de woestijn in te trekken en de lendenen te omgorden om zich naar de steden der Levieten te begeven. Job kondigt de Verlossing aan.

Ook de Koran verhaalt van een stad in de woestijn. Hoe God handelde met Aad in Iram van de pilaren zoals nog nooit eerder in een land opgericht. (Koran, 89 De dageraad: vers 7) Iram is een der drie vrijsteden der Levieten aan de overkant van de Jordaan, buiten het land Kanaän. Het is een wijkplaats voor de Israëliet en de vreemdeling, voor degene die onopzettelijk gedood heeft. (Numeri 35: De steden der Levieten) Voor hen die buiten de joodse wet vallen.

Gesproken wordt van "de eed voor wie verstand heeft", van de gelofte van de Nazireeër. Van de eed voor degenen die over de Gnosis beschikken. Aad is de man die heil vindt in de stad die is afgezonderd om aan elke Mesopotamiër onderdak te bieden om aan de bloedwraak van zijn volk te ontkomen. Het heil is aan de Nazireeër.

Mohammed was een ingewijde die naar Jeruzalem toog om als profeet voor de tweede keer aan de joodse Schriftgeleerden te verzoeken de mozaïsche wetten en gebruiken te veranderen. In een lang pleidooi aan de joden die inmiddels over het westen waren verspreid, beval hij aan, het geloof en de wetten over alle volkeren van de aarde uit te dragen. Hij wees de joden op de onwaarachtige wijze waarop zij met hun Godsverbond waren omgesprongen en dat voor zichzelf hadden gehouden. Hij pleitte voor het Sanhedrin om Jeruzalem tot de stad te kiezen van waaruit het geloof was te verkondigen, opdat de wereld na de ineensstorting van het Romeinse rijk niet tot barbarij zou vervallen. Hij wilde de tragiek van de Diaspora voorkomen, maar de joodse raad wees hem terug. Hierop stichtte hij Mekka en veroorzaakte een nieuwe tweespalt die tot op heden duurt. Maar Jezus-van-Nazareth was hem voorafgegaan.

Men was lid van het volk en deelgenoot van de godsbelofte door geboorte. Al waren het de mannen die zich onderling in het Woord onderrichtten en in de eredienst voorgingen, de vrouwen bepaalden wie er waren uitverkoren om tot het volk Gods te behoren. Het vaderschap was van geen betekenis. Ook in ballingschap zorgde de joodse vrouw voor de instandhouding van het volk en zijn verbond. Alleen door alle vrouwen te doden was het volk gedoemd. Het duurde vier duizend jaar aler een koning uit het noorden op dit idee kwam. En zoals Daniel voorspelde zou een deel van het volk aan zijn macht ontkomen en hij zou aan zijn einde komen, zonder dat iemand hem hielp (Daniël 11:45). In de eindtijd zal Michael opstaan en het volk terzijde staan in een benauwdheid "zoals er niet geweest is sinds er volkeren bestaan". Maar weer zal het volk ontkomen "en de verstandigen zullen stralen als de glans van het uitspansel". (Daniël 12:1-4)

Maar Daniel sprak niet van de verlossing, noch van het elfde gebod. Natuurlijk werd Jezus-van-Nazareth gezonden om de ban te doorbreken. Gebrandmerkt door een mythe rond een buitenechtelijke bevalling (gefluisterd werd dat hij door een romeinse legionair brutoot was verwekt, hetgeen het dilemma bracht van het zuiver joods zijn met een bevlekt vaderschap), was hij voorbestemd een Nazireeër te worden en zich naar Aram te begeven om daar gewijd te worden. Vanwege de Romeinse onderwerping was volgens de Nazireeërs de tijd aangebroken om het verlossende woord te spreken. De komst

van Jezus werd vrouwen aangekondigd, omdat hen niet langer het Woord kon worden onthouden dat tot dan alleen aan mannen was voorbehouden. Jezus kwam om het elfde gebod te openbaren en het door een nieuw gebod te vervangen dat man en vrouw aan elkaar gelijkstelde.

De romeinse onderwerping ontnam het joodse volk zijn waardigheid. De repressief tolerante romeinen maakten het volk gedwee als een lam dat ter slachting wordt geleid. Het godsverbond verbleekte in het licht van de Grieks-romeinse traditie en krijgskunst.

Een verborgen gebod had ervoor gezorgd dat man en vrouw tweeduizend jaar niet met elkaar spraken. De man voerde het woord en hanteerde het zwaard en sprak zijn oordeel uit. De vrouwen hadden toegekeken en hun taken vervuld. Maar waar had het voor gediend, alles was ijdel gebleken.

Het volk had behoefte aan een zondebok, groter dan Job en in levenden lijve. Maar het was nog niet bereid de lering uit het verhaal van Job te trekken.

De openbaring van het elfde gebod

Jezus wilde zeggen wat niet gezegd mocht worden. Zijn opdracht was het verlossende Woord te spreken over een dilemma dat de joodse cultuur al twee duizend jaar in de greep hield van een geleerd genootschap dat de wijsheid in pacht dacht te hebben. Maar die wijsheid werd allang gehaat en had zijn gezicht verloren. Niet langer kon verborgen blijven dat de joodse mannen met hun handen in het haar liepen, niet wetende wat ze aan moesten met hun geheimgehouden restrictie.

Ontdaan van hun trots en waardigheid door een superieure overheerser dreigde de Verlosser hen in het hemd te zetten. De uitweg uit dit dilemma was natuurlijk van alle eenvoud: zich van de schimmigheid ontdoen en zich de gelijke tonen met opgeheven hoofd. Daarmee werd tegelijk de Romeinse cultuur gedegradeerd, die immers geen gelijkheid kende, alleen maar onderwerping door een berekenende krijgskunst.

Natuurlijk was dit een doorn in het oog van het onmachtige Sanhedrin. Het elfde gebod was overbodig geworden. Het deed er zelfs nog minder toe het alsnog te openbaren: dat appelleerde hooguit aan de nieuwsgierigheid van hen die het niet kenden.

Maar zij wisten niet af van het bestaan! En geschater en hoongelach zou opklinken in de rijen der vrouwen als het hun verteld werd.

Jezus weifelde. Hij ging opnieuw de woestijn in om daar wijze raad te krijgen. Lucifer, de gevallen engel die zich niet aan de

mensheid wenste te verplichten, leidde hem in verzoeking. Maar er werd hem geen raad gegeven. Er werd hem verteld wat hoe dan ook de consequenties van zijn missie zouden zijn. Als symbool van de joodse onderworpenheid zou hij ongetwijfeld eerst op handen worden gedragen en vervolgens zou het volk, bespeeld door de arglist van het Sanhedrin, hem voor de Romeinse leeuwen werpen. Die zouden het volk het schouwspel bieden waarom het vroeg.

Dat volk was Job allang vergeten.

Job diende voorlopig alleen hem tot voorbeeld. Het Lam ter Slachting, de perfecte zondebok die na zijn dood in de hemel zou worden geprezen. Hij kreeg het Spaans benauwd.

Hoogstens kon hij de lachers op zijn hand krijgen. Maar de toorn en de vertwijfeling van de tegenhangers zouden hem aan de schandpaal doen belanden. Om de joodse traditie te redden zou hij aan het kruis genageld worden. De Joodse traditie en de Nazireeërs tezamen hadden hem een poets gebakken. Het absolute verschil tussen man en vrouw, de absolute onmogelijkheid van elke mime, die in het geheim van het elfde gebod besloten lag was de grondslag van de joodse traditie van Mozes tot Herodes. Achter de coulissen trokken de Nazireeërs aan de touwtjes. Niet voor niets hadden ze de ARK doen verdwijnen.

Nu hadden ze hem gezonden om het gebod te openbaren en door een nieuwe te vervangen, omdat de tijd van de verlossing was gekomen. Opdat de aanspraak op een exclusieve relatie tot God, die Zoroasters Ahura Mazda is, zou worden opgeheven en het volk als gelijke in de wereld staat.

Hij begreep dat niets minder waar was. De tijd van de opstanding van de ware Job was aangebroken om het volk voor de ondergang te behoeden. Als het eropaan kwam zouden zelfs de Nazireeërs hem ontkennen. Zeker de Nazireeërs!

Jezus stond godgans alleen, met het Bijbelboek Job in zijn hand.

De joodse traditie had nog eeuwen voor de boeg, tot aan de eindtijd waarover Daniel had gesproken. Er zou een tijd aanbreken waarin het volk van Israël als ontelbare zandkorrels over de aardbol uiteen werd gewaaid. Zoals de as van een gecremeerde over de zee wordt uitgestrooid. Alles zou verloren gaan maar de joodse traditie zou fier in haar hoogheid de lendenen omgorden. Want in de geest zou het volk steeds samenblijven. Israël zou het eerste volk zijn zonder leger, alleen bijeengehouden door een vergeestelijkte traditie en bloedsband. Zo'n volk is kwetsbaar, maar niettemin onoverwinnelijk, omdat het altijd wijzer en listiger is. Kwetsbaar omdat het altijd makkelijk miskent kan worden onderdrukt en daarvan de trauma's zal meeslepen. Wijzer, allereerst omdat het geen oorlogseconomie kent maar overal tussendoor schippert. Maar vooral omdat het zich nergens tegen afzet ter meerdere eer en glorie. En ook omdat het de duistere

kant van het leven heeft leren hanteren. Listiger, omdat het als buitenstaander veel beter ziet hoe het zich moet handhaven door zich onmisbaar te maken. Maar de Nazireeërs stuurden meer verwarring naar Palestina, om te vervolmaken wat diende te geschieden. Ze stichtten een sekte die de leer van Daniel op orthodoxe wijze in ere zou herstellen. Ze stichtten nieuwe verholten steden, waarin de schatten van de tempel met alle Bijbelboeken zouden worden verborgen. Ze spoorden aan om Jezus tot de leugenaar te bestempelen. Ze zweepten de sekte die grote navolging kreeg, op om tegen de Romeinen in opstand te komen. En zo geschiedde in het jaar zesenzestig.

Een Romeinse legermacht spoelde over het land. De sekte van Massada en Qumran verkoos de dood boven de overgave en hun vestingen werden platgebrand. Tiberius trok Jeruzalem binnen en roeide de hele stadsbevolking uit. Hun tempel werd met de grond gelijk gemaakt. En onderwijl verspreidde de sekte van Jezus de leer van de verlossing onder alle omringende volkeren, van Samaria tot Damascus. Van Perzië en Armenië tot Egypte en Rome. Ook zij moesten voor het krijgsgeweld wijken en Egypte bood hen een eerste onderdak. Daar werd negentienhonderd jaar later het enig ware Evangelie teruggevonden.

Het volk is een volk geworden op weg naar de eindtijd, te gast in het land waar het neerstrijkt op de heenreis. En in kritische tijden altijd onwelkom en de belichaming van het uit te drijven kwaad. De ideale zondebok voor elk ander volk dat zijn eigen orde in het gedrang ziet komen. Voor Israëel zouden de lessen van Job nog van pas komen.

De Nazireeërs hadden Jezus als een willig werktuig uitverkoren waarop het volk zijn lusten met geweld bot kon vieren. Gesterkt door schuld en boete zou het in de verwerping van de Christusfiguur ongetwijfeld zichzelf hervinden. De mythe van het elfde gebod kon worden vergeten en door de Christusmythe afgelost. Het elfde gebod had zijn absurde rol vervuld om het volk in seksuele gescheidenheid bijeen te houden rond een Godsverbond dat uiteraard voor andere volkeren van ijdelheid getuigde.

Maar het Sanhedrin vreesde nog steeds de ontluisterende openbaring. En voor het geval de Heiland te veel schade aan zou richten voorzagen ze in zijn overijld overlijden.

Jezus begreep het magistrale spel waarvan hij het eenzame slachtoffer werd. Hij zag af van de onzinnige openbaring. Zijn enige redding lag in een poging om een religieuze revolutie te ontketenen. Een revolutie die de gedachtewereld op z'n kop zette. Hij gaf het Woord aan de zwakken en verdrukten. Hij maakte alle mensen aan elkaar gelijk in de meest perfecte mime die voorstelbaar is. Hij legde het morele oordeel in handen van hen

die niet over het Woord beschikten, zodat de oordeelkundigen voor altijd sprakeloos zouden staan. Hij ontwierp een volledige mime tussen het Ik en de Ander, door van het Ik de zondebok te maken. Hij schiep de sterkste culturele kracht sinds mensenheugenis: de noodzaak om uit te komen onder het mimetische juk van de Ander. In het aanschijn van de Ander wordt de Mens een Vrijdenker. Hij ontwierp de perfecte identificatie met alles wat onderworpen is. Natuurlijk was dit van een goddelijke allure, als het Woord God is. Want het Woord doet niets anders dan het Andere aan zichzelf aanwezig stellen. Althans zolang de Ander niet voor zichzelf spreekt. Zolang de Ander alleen zijn aangezicht toont en daarmee een morele aanspraak doet: 'wat gij niet wilt dat U geschiedt..'

Het dilemma van de Gezalfde

Jezus was de Christus, een gezalfde en daarmee een gewijde voorganger van het volk. De sekte van Qumran beheerde de tempel en daarmee de aanspraken op de zalving. Zij ontkende Jezus het recht op de zalving, maar kon niet ontkennen dat de zalving had plaatsgevonden. Daarmee bleef het laatste woord aan Jezus van Nazareth (een verbastering van 'Nazareeër', die hem hiermee een woonplaats toeweest, terwijl de mythe van de stal van Bethlehem hem als geboorteplaats met het Huis van Koning David verbond). Jezus liet het elfde gebod voor wat het was. Hij verving de joodse wet door een leerstelling, zo subliem dat Boeddha verre werd overstegen: 'Heb Uw Naaste lief als Uzelf en God boven alles'. Zijn trouwste volgeling Johannes kreeg in ballingschap, op Patmos, een verlichte ingeving: 'In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God en het Woord was God. Alle dingen zijn door het Woord geworden' (Evangelië van Johannes:1, vers 1) Bij Mozes was God zijnde die hij was Zijnde. Welnu, het Woord is het Zijnde gelijk. Het Zijnde is onuitsprekelijk, maar wie Uw Naaste is is onmiskenbaar. Het volk riep 'Kruisigt Hem' want Jezus leerstelling was verraad. Verraad van de eigen identiteit. Ieder tuimelde in zijn eigen zondeval als men Jezus woord voor waar nam. Het verschil tussen de Romein en de Jood, tussen Barabas en hemzelf wilde hij niet alleen wegpoetsen. Hij wilde de mens of een volk zelf schuldig laten zijn aan dat verschil. Alleen Pilatus, de Romein, vond in hem geen schuld en mat zich daarmee een superieur oordeel aan. Pilatus begreep het allemaal nauwkeurig en bleek zelf voor de morele aanspraken van Jezus ontvankelijk. Maar zoals iedereen de volgende tweeduizend jaar, hij wilde er meteen onderuit: hij waste zijn handen in onschuld.

Het volk was laaiend. Laaiend van angst: hier stond een jood die het volk wilde laten verdwijnen in een schuld tegenover het Zijnde. Het joodse volk wilde alleen door het Zijnde geheiligd

worden. Het wilde een uitzonderingspositie, die van het sublieme Andere. In mateloze woede kwam het volk tot zichzelf. De Nazireeërs, Dei ex machina, hadden het volledig naar hun hand gezet. Tot in lengte van dagen zou het de christelijke leer afwijzen en daarmee zichzelf bevestigen in een uitzonderingspositie hoe netelig die ook mocht wezen.

Maar eenieder die buiten de joodse wet viel en al met schuld beladen was, herkende zich in Jezus' leer en behoefde niet meer te vluchten naar de steden der Levieten. Zij werden christenen en daarmee de grondleggers van een gelijkwaardigheidsbeginsel dat naar de moderniteit voerde.

Als eerste moderne mens was Jezus tweeduizend jaar te vroeggeboren. Maar hij stierf voor het heil van een volk en werd weer tot leven gewekt om de schuld te verbloemen die wij op ons laden door onze buurlui niet met rust te laten.

Jezus bracht niet alleen een volk bijeen. Hij bracht de hele wereld bijeen door dat weer van dat volk te scheiden. Maar dat laatste was niet zijn bedoeling, maar was de opzet van zijn leermeesters die hem in de steek lieten. Maar wat nog briljanter was, hij verbond de joden en de christenen weer in een gezamenlijk LOT. In een bestemming om door alle eeuwen en culturen heen te laveren met het goede doel voor ogen in een totale referentie aan elkaar. Want christenen en joden zouden nooit meer van elkaar loskomen in hun wederzijds schuldgevoel. En daarmee voerde de figuur van Jezus de wereld weer terug naar de leer van Zoroaster, waarvan het door een voortdurende tweespalt onder de volkeren van Mesopotamië en Palestina, was vervreemd geraakt.

Honderd jaar lang doorbraken de christenen alle verschillen in nationaliteiten en volksaarden. De Romeinen was het een gruwel. Maar de christenen hadden nog niet zo'n lange adem. Na honderd jaar maakten de kerkvaders van de fundamentele leerstelling van Christus een georganiseerde religie die zich aan het Romeinse Rijk conformeerde, nog voor dat was gevallen. Een kerk werd gegrondvest op de fundamenten van een verwoest Jeruzalem en Rome. De religie werd hybride: zowel algemeen als rooms. Na Rome's val hield het nog enige eeuwen de feodale wereld bij elkaar. Maar alle beginselen verwaterden tot krampachtigheid. Met Jezus leerstelling viel duidelijk niet te leven, daarzonder heerste barbarij.

Hij had waarschijnlijk voor zijn tijd te openlijk gesproken. De wereld verkeerde nog in het spiegelstadium. De moedercultuur was verdwenen en had alleen een Testament nagelaten. Het jonge verweesde Christendom was niet op rouw berekend. In de melancholie ziet men alleen zichzelf tekortgedaan. In plaats van de naaste komt de overledene te staan, die ons in de steek liet en door een schat aan relikwieën aanwezig wordt gesteld. Als naastenliefde te

veel gevraagd is, wordt alles openlijk ijdelheid. Tussen het Nieuwe Testament van Christus en het Oude van Salomo ontspint zich een tweespraak over de tragiek van de verloren en onmogelijke liefde. Naastenliefde wordt vreemdenhaat en fixatie op het eigene. Dat moest worden verpakt, wat ook cultuur kan scheppen. Door broederschappen, geheime genootschappen, door kerkvorsten en monnikenordes die worstelden met zwaarmoedigheid en zwaarwichtigheid. Door huichelarij, geweld, list en bedrog afgewisseld met hoofse romantiek. Het volk nam het na enige eeuwen nauwelijks nog serieus en vierde liever carnaval. En de adel kneep de kat in het donker. Nooit was de wereld zo openlijk hypocriet en pervers. De kinderen van één vader cultiveerden alles wat God verboden had. 11 eeuwen lang heerste de fataliteit die allen naar de hel en verdoemenis kon leiden. De leer van het satanisme en de duivelskunsten leidde een ondergronds bestaan tot zelfs in onze eeuw. Slechts af en toe, zoals in het proces tegen Gilles de Rais, de kindermoordenaar van Bretagne, trad die leer weer in het daglicht. Opgezadeld met een zwaarwegende nalatenschap zwierven de christen en de jood door een doolhof vol geesten met hun ziel onder de arm.

Het was een wachten op het Wonder van de Wedergeboorte.

De wedergeboorte

De nazireeërs en de gnostici hadden zich duizend jaar op de achtergrond gehouden. Maar rond 1200 na Christus openden zij de westerse wereld de ogen. De spoken uit het verleden werden verdreven door kennis uit dat verleden weer uit de stoffige abdijsarchieven op te duiken. En als bij toverslag openbaarde zich de wereld in een mateloze schoonheid. Giotto en Hermes Trismegistus gaven de wereld kleur en kennis. En Marco Polo toog naar het Oosten om kennis, koopwaar en bloemrijke verhalen te vergaren. Franciscus zag de blasfemie van het bezit in het licht van de eenvoud van het Al. De Verlichting brak aan nadat Europa door de pest gezuiverd was. En de hovaardige navelstaarder die zichzelf in het centrum zag bleek bij nader inzien een wielkje in Gods kosmisch raderwerk. De Reformatie zuiverde de tempel. Het buskruit ontplofte aan de horizon. Voorbij de einder bleek Oost en West-Indië te liggen en het goud voor het oprapen. De manufactuur spon een web rond de adel. En de burger putte moed uit de het Sociaal Contract, waarin Rousseau de leer van de naastenliefde vertaalde.

Als herboren trad de christen opgewekt de wereld tegemoet. Hij werd ontdekkingsreiziger en trok door het rijk van de geest en van exotische culturen. Gewapend met een blijde boodschap lag het aardrijk aan zijn voeten. Maar Moeder Aarde verleidde hem met haar

exotisch lichaam. En in zijn lust haar toe te eigenen vermoordde hij God-de Vader. Hij had van de appel gegeten die hem de kennis bracht van goed en kwaad. Naakt werd hij uit het paradijs verdreven, zich bewust van zijn tekortkomingen. Maar ten minste kende hij het levende Woord. Als een wees had hij eeuwen rondgedoold. Nu had hij zijn oorsprong teruggevonden en die bleek de hele aardbol te omvatten. Maar als Oedipus ontzielde hij het Woord toen hij in diens taal werd ingewijd. De taal van de Vader was moreel, maar in zijn lust verkrachtte hij die moraal om zich te kunnen vergrijpen. De woorden die hij sprak waren levenloos geworden. Zijn liefdesbetuigingen holle frasen. Hij raakte verstrikt in een wereld van hartstocht en na-ijver, passie en geweld, waarin voor naastenliefde geen plaats was omdat niemand nog langer te vertrouwen was. Hij verloor zichzelf in een erotische extase die z'n hoogtepunt vond in een tomeloze doodsdrijf.

Hij draaide als een tol in een duizelingwekkende spiraal over de aardbol. Van klassenstrijd kwam oorlog, van opgevoerde consumptiepatronen economische crises, en door versnelde automatiseringen, verkeersopstoppingen en communicatiestoornissen. Zijn wereld werd een gekkenhuis waarin alleen nog wartaal werd gesproken. Er was geen wijs meer uit te worden. De vadermoord eiste een zware tol waarvoor hij zich alleen tegenover zichzelf kon verantwoorden. Er zat niets anders op dan van schade en schande wijs te worden en rustig vaarwater te vinden.

Tot zijn verbazing was de jood, meegesleept in dezelfde draaikolk weer als Jonas op het land geslingerd, waar hij tot de ontdekking kwam dat hij zwaargewond weer in het beloofde land was aanbeland.

Daar leeft hij nu in onmin met de vreemdeling die ooit zijn broeder was en in zijn vrijsteden gastvrij werd ontvangen. Ergens in de woestijn ligt de ruïne van een stad waar diep onder de grond de Ark van het godsverbond het geheim bewaart van het elfde gebod. De Nazireeërs zijn in de Diaspora allang het spoor in de woestijn bijster geraakt. De Nazi's en Iraki's hadden het volk willen uitroeien maar de aartsengel Michael greep tijdig in. Zoals Daniel had voorspeld.

Het eind der geheimen

De wereld kent geen geheimen meer hoe hard we ze voor ons welbevinden ook ontberen. Het geheim voorkomt dat we totaal aan de blikken van de Ander zijn onderworpen. Het elfde gebod is nooit geopenbaard en toch zal iedereen het al kennen. Het gebod vervult de mannen met schaamte en geeft de vrouwen de vrijheid in het natuurlijk lot dat haar is toebedeeld. Het geeft haar het domein

van een andere kennis die aan het Woord voorafgaat. Het gebod was en is de bron van wijsheid in het land van de vaders, maar ook de sleutel tot de naastenliefde. Het is de meest simpele en schone wet van de natuur die de overige tien in de schaduw stelt. Het gebod verbindt ons weer met de natuur, want ook het dierenrijk heeft er altijd naar geleefd.

Maar het gebod blijft onuitsprekelijk. En het te vervangen door de leerstellingen van Christus moet voldoende zijn. Het stelt de joden en de christenen op één lijn, het stelt alle culturen aan elkaar gelijk. Het lost de belofte in dat als de God van Israël de Schepper is van iedereen die geen hiernamaals behoeft, ons mens-zijn in de meest natuurlijke en vervolmaakte staat is aanbeland. Overigens iets wat de Boeddhisten altijd al hebben gepredikt! En alleen door de weg van Job te bewandelen zal men daarnaar kunnen leven. De mythe van Job vertelt dat de zegeningen groot zullen zijn.

...en het beloofde land

Het volk van Israël is teruggekeerd naar het beloofde land, zoals het eens door Mozes werd teruggeleid uit de slavernij. Mozes gaf het volk de wetten van God. David Ben Goerion gaf Israël voor het eerst een strijdbaar en machtig leger. En daarmee staat de wereld van de God van Mesopotamië, van joden, christenen en Arabieren, op zijn kop. Want de god van Mozes is de God van het herdersvolk dat steeds werd bedreigd door de legerscharen en strijdagens van de potentaat, zijnde de heerser van Mesopotamië. De God van Mozes die ook de God van Zoroaster is, die Abraham naar het beloofde land van melk en honing leidde, had niets op met de dwang van de krijgskunst. Hij accepteerde het offer van Kain, de jager, niet. Maar wel dat van Abel, de herder, die daarop door Kain uit jalousie werd vermoord. Tot aan Mozes was God alleen gekend door de sjamaan door directe revelatie. Maar het volk wenste niet aan haar sjamanen te zijn overgeleverd en eiste een teken, een Woord. Een Woord dat Wet is. Met de wetten van Mozes wordt de macht van de sjamanen en zieners ingeperkt door de geleerde interpretaties van de wetten. En die wetten zijn nooit op de hand geweest van de hen die de wapens smeedden en het met geweld voor het zeggen hadden. Het volk vroeg Mozes wie het dan wel voor het zeggen had en in het onaanzienlijke licht dat de braamstruik deed branden openbaarde de God van de wetten zich als het Zijnde.

Nu staat het er allemaal totaal anders voor. De gehele Westerse en Islamitische wereld heeft de Joodse mythologie als haar religieuze grondslag aangenomen. En daarmee wordt een geschiedenis als de geschiedenis van een ontwikkeling van de krijgskunst verworpen. De geschiedenis van de mensheid behoort een geschiedenis te zijn van

een liefde voor het Woord dat via het narcisme en idealisme naar de vruchtbaarheid van de open wereldvoorstelling moet voeren. Naar het afschaffen van het constante zich afzetten, onderwerpen of bestrijden van de ander als tegenstander en naar het in wederzijds respect met elkander leven.

Maar rond het Joodse Jeruzalem heeft de hele wereld zich, het volk Israël inclusief, tot de tanden toe bewapend.

En deze situatie lijkt verdacht veel op het einde der tijden zoals dat door Daniel werd geschetst. Dat einde der tijden is dan volgens die profetie niet de vernietiging van het volk en het mensdom. Integendeel: het is de definitieve overwinning van de God van Zoroaster en Mozes op de Goden en afgoden van het geweld, de dictatuur en de krijgskunst.

Zouden we daar dan soms toch dichtbij zijn aangeland. Bij een moment in de geschiedenis van de mensheid waarbij het vermogen om elkaar te onderwerpen en te vernietigen niet meer van belang is?

De moord op Rabin is te zien als een teken van die merkwaardige omstandigheid. Een man die een joodse havik was en zich tot vredesengel bekeerde die vrede met de Palestijnen sloot, is tot een martelaar voor de vrede gemaakt. Daarmee is de cultuur van een volk dat zich in de wereld een exclusieve status aanmat, tot een einde gekomen. Nooit heeft de moord op een politieke leider zo'n diepere betekenis gekend. Vermoord door een orthodoxe jood die de absolute wetten uit de Thora aanhangt: 'Gij zult niet doden' en 'Eert de vreemdeling die in Uw steden is', maar bovenal 'Gij zult de naam van de Here Uw God niet ijdel gebruiken'. In dat laatste gebod klinkt nog het sterkst de leer van Zoroaster door, waartegen het joodse volk altijd al heeft gezondigd. Door het ijdel gebruik van een aanspraak op de kennis van Hem die het zijnde is waaraan alles toebehoort, eigenden zij zich ooit het land toe waar zij als vreemdelingen welkom waren, volgens de verdragen die zij met de daar woonachtige volkeren sloten onder Abraham en Izaäk. Voor die zonde hebben ze blijkbaar vierduizend jaar geboet. Die boete is nu ingelost.

Misschien zou het aardig zijn daarbij het elfde gebod weer in herinnering te roepen en nu niet alleen voor de ontwikkeling van de cultuur van een volk, maar voor de verzoening van alles wat tegenstrijdig is. Want in het elfde gebod staat de ene helft van de mensheid in verantwoording tegenover de andere helft.

Maar ach, de goede verstaander heeft allang begrepen dat het elfde gebod de ware inspiratiebron is van elke belangrijke culturele ontwikkeling van na de tweede wereldoorlog. Het is niet meer nodig dat gebod nog verder aan te halen of in het geheim te laten voortbestaan. Het is slechts nodig het voorgoed te verwerklijken,

door iedereen gewoon gelijk te stellen, in autonome eigenheid zonder onderscheid! En Woord te houden.

Atlantis, ten onder gegaan maar als de aswolk van een vulkaan over de wereld uitgewaaierd, was de geheimnisvolle bakermat van de schrijfwaardige sedentaire beschaving. Atlantis oversteeg het monotheïsme en de patriarchale principes van de van elkaar weghollende jagers- en herdersvolken. Uit haar kwam de aanbidding van Isis voort die aan de verlichte mens geboorte gaf. Maar in Isis' hang naar genot werd door de hypocriete en geen tegenspraak duldende oorlogszuchtige heersers een groot gevaar gezien. Het hoofd van haar profeet Johannes werd geofferd door die aan een dansende, in trance verkerende, Salomé te schenken. Sindsdien ontbeert de mensheid geen mythes en religie meer. En de Aarde misschien wel geen mensheid meer, die uiteindelijk slechts de Aardbodem verschroeit. Leve de Agnostische Leer van de Tegenstrijdigheid! De Tijd zal het Leren!

Met dank aan de studies van Rene Girard, Robert Eisenman, Emanuel Levinas, Daniel Easterman, en Julia Kristeva.

In het boek 'Mijn Egypte' is de door Nagieb Mahfoez vriend Mohamed Salmawy op 8 december 1988 in Stockholm in het Engels voorgelezen 'Rede bij de aanvaarding van de Nobelprijs voor de literatuur' opgenomen. In die rede stelt Nagieb zich als bewoner van een plek in de Derde Wereld te weer tegen barbaarse onwaarheid en onrechtvaardigheid en zegt te geloven in de verwachting van een entente tussen supermachten om "alle oorzaken van verwoesting en vernietiging weg te nemen". Verder refereer ik aan de allegorische vertelling in het boek 'De kinderen van Gabalawi' dat Mahfoez in 1959 schreef en in 1999 in een Nederlandse vertaling werd uitgebracht bij uitgeverij De Geus.

IN DEN BEGINNE.....

...was Osiris

Deze tekst werd in sneltreinvaart geschreven na de bizarre moord op Izhak Rabin, 4 november 1995, een jaar na de mislukte aanslag op Nagieb Mahfouz. Na een grondige studie van al het werk van bovengenoemde schrijvers en van de Gnostiek, de Bijbel en de Koran, zag ik ineens het Licht en openbaarde zich aan mij het Inzicht. Niet als een revelatie zoals die van mijn Bijbelse naamgenoot Johannes de Evangelist, maar gewoon als een helder moment van doorzien van verborgen verbanden, wat iedereen kan overkomen die ergens diep induikt, wegdommelt en door een bizarre gebeurtenis wordt wakkergeschut.

Sindsdien is er veel gebeurd dat alles wat ik heb beschreven in herinnering roept. Desondanks vergat ik de tekst. Totdat ik persoonlijk met het 11^e Gebod geconfronteerd werd, toen mijn veel jongere Russische vrouw in verwachting raakte van een kind waarvan

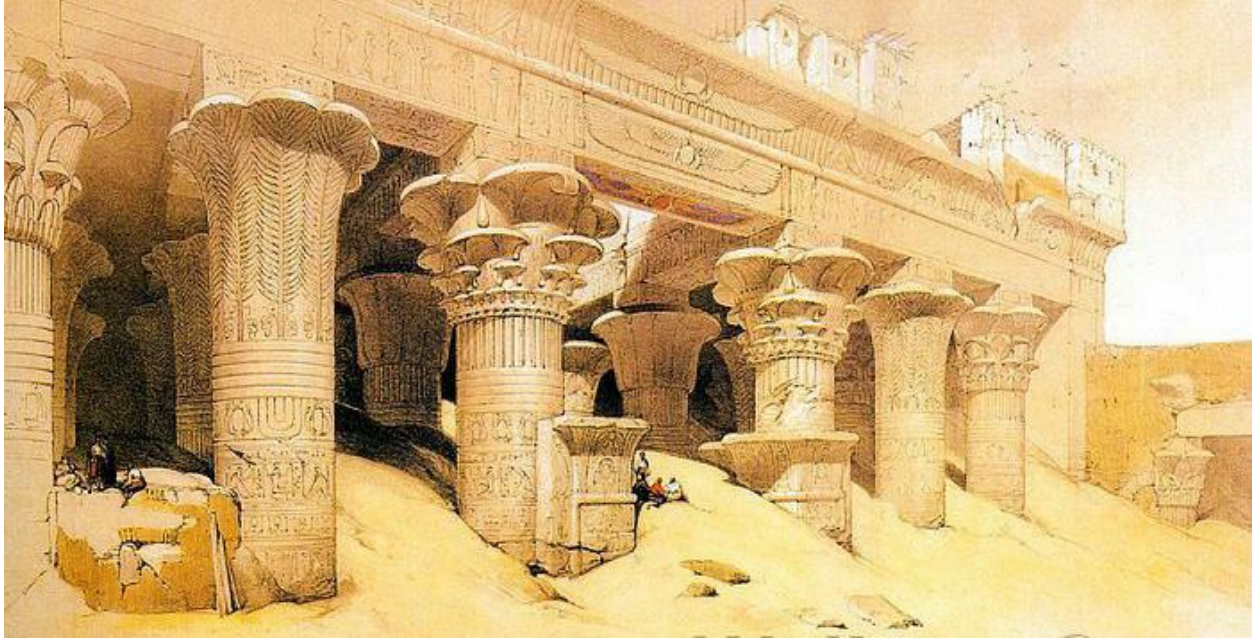
ik de grootvader had kunnen zijn. Ik toog met haar naar Egypte zoals eens Jozef de timmerman deed, om aan de vloek van Koning Herodes - het ombrengen van de laatstgeborene - te ontkomen. Niet met een ezeltje, maar in een Airbus. ¹

Aan de Gnostiek, Jodendom, Christendom en Islam gaat een religieuze cultus vooraf die al totaal doorspekt was van het heimelijke 11e Gebod. Die cultus keerde dat gebod om in een vergoddelijking van de Farao - vereenzelvigd met de uit de dood herrezen Vader- en Graanoogst God Osiris - tot onmetelijke, zelfs buitenaardse, proporties. Die cultus sleepte er de Zon en de sterren bij als bakermat en bestemming. Sindsdien is dat land allengs door alle heersers van Eurazië onder de voet gelopen, van het mythische Zeevolk - waarschijnlijk de bewoners van het vergane Atlantis - en de duistere Hyksos tot Alexander de Grote, van Julius Caesar tot Mohammed, van Timoer van Samarkand tot de Ottomaanse Mammelukken, van Napoleon tot de Engelse en Communistische Imperialisten! Alleen de Nazigeneraal Rommel faalde op het nippertje bij El Alamein!

Nu is het leeggeroofd en onderworpen aan de strenge wetten van een woestijnreligie die zich onder een nieuwe Broederschaporde heeft verenigd.

Het ooit zo welvarende en vruchtbare Nijlland van Opper en Neder-Egypte was in 2000 jaar tijd onder de door zandstormen ophopende rulle woestijn gestoven. Totdat Napoleon het land betrad, zijn archeologen aan het werk zette en het eigenzinnige talenwonder Champollion met de Stele van Rosetta confronteerde. De millennia oude tempels die door de archeologen schepje voor schepje, traag onder het zand vandaan werden opgedolven, bleken bezaaid met merkwaardige tekens, met hiërogliefen, die na de ontcijfering door Champollion, plotseling weer leesbaar en volkomen begrijpelijk werden!

¹ Natuurlijk was Jozef geen gewone timmerman. Hij was als Man van het Ambacht ingewijd in het smeden van de Steen der Wijzen van Tubalkain, de Sumerische grondlegger van de smeedkunst. Smeedkunst van goud en zilver, maar belangrijker nog van ijzer waarvan de spijkers waren gemaakt waarmee veroordeelden aan het kruis werden gespijkerd. Jozef was kortom een alchemist! Althans als we de vrijmetselende fantasiehistoricus Laurence Gardner mogen geloven.



Alle daar al eeuwen over elkaar heen buitelandse religies zullen het weten! De antieke parabels van Egypte zijn nu zo helder als diamant.

Het zijn de parabels van de wederkerige gelijkwaardigheid der natuurprincipes, van licht en duister, geluk en noodlot, geboorte en dood, liefde en haat, man en vrouw, broer en zus, moeder en hoer, vader en verdelger, vruchtbaarheid en verdorring, baker en aflegger. Een enkel facet is niet wederkerig. Dat is het principe van het vanuit de moederschoot gezond opgroeiende kind, van de nakomeling waar alles om draait en dat met de godennaam Horus werd aangeduid. Maar van de bejaarde, van een voorstelling van de ouderdom en vergankelijkheid tref je in Egypte meer een enkel spoor, (namelijk alleen in de graven van de Akhnaton dynastie)!

Alle levensfacetten worden verbeeld door symbolische of allegorische dierenfiguren. Maar bovenal wordt het natuurlijke noodlot bezworen door allerlei vormen van magie. Egypte spookte van het ritualistisch bijgeloof. De Egyptenaren ontwikkelden weliswaar de geneeskunst, maar waren het wankele van het leven lang niet meester. Elke zwangerschap was een gewaagde onderneming waarbij moeder en kind het leven konden laten en de natuur als geheel was van een al te onvoorspelbare aard, door de kracht van de aanwezige elementen der natuur: vloed en overstroming, zandstormen, donderbuien en vooral verschrikkelijke aardbevingen. De cultus van Egypte was vooral een zeer gereguleerde en seizoensgebonden bezweringscultus, een dagelijks ritueel om het verwerken van het wisselvallige lot in goede banen te leiden, 360 dagen lang met vijf extra feestdagen, volgens het ritme van de nijlvloeden. Maar men zag het leven als een overgangsfase naar een

staat waarin het lot zou zijn bezworen, naar het perfecte hiernamaals! Die perfectie spiegelde zich in de stilering van de culturele uitingen en de beeldtaal die ongelofelijk uitbundig werd uitgestald. Enorme tempelcomplexen verrezen ter ere van het pantheon van allegorische goden, versierd met chromatische basreliëfs in kalkzandsteen en beeldentuinen van bewerkt basalt en graniet van dermate grote en precieze afmetingen dat moet worden aangenomen dat ze over steenbewerkingstechnieken beschikten die met onze moderne overeenkomen. Maar dit alles werd alleen maar mogelijk door het volk als maniakale werkslaven te organiseren. Het volk was een bijenvolk, al ontbreekt de bij er als orakeldier. De Egyptenaren waren wars van onvolmaaktheid en verval. Simpelweg omdat ze daar doodsbang voor waren. Ze bezworen het in overmatige gekunsteldheid waaraan alleman werd onderworpen.

Cultuur en een vorm van beschaving ontstond het eerst op de steppes van Eurazië, door bij toeval het paard - wat eerder nog met het varken als voedsel diende, in tegenstelling tot de koe die de hoogstnoodzakelijke melk ter vervanging van de moedermelk leverde - te temmen, af te richten en zelfs te beklimmen. Dat eerste paard was voor de stamoudste als hoogstgezetene bestemd en hij werd ermee begraven. Het paard maakte het mogelijk sneller te trekken en land van naburige stammen binnen trekken en die met strijdwagens of te paard gezeten te bestrijden en onderwerpen. De volkeren die dat deden noemen wij de Ariërs en ze trokken te paard naar India, maar ook naar Egypte. Maar een geschreven taal hadden ze nog niet.

Zo'n 1800 jaar BC trokken de Hyksos met paarden en strijdwagens de Nijldelta binnen en stichtten daar de stad Avaris om er de delta te gaan overheersen en de eredienst van Baal - voor de Egyptenaren de storm- en woestijn god Seth, de broer die vadergod Osiris had gedood en door diens zoon Horus was overwonnen - in te voeren. De eredienst van Baal is door de Joodse Bijbel berucht gemaakt vanwege het ceremonieel offeren van kinderen. Pas in 1560 BC werden ze vanuit Thebe verdreven. Thebe, later Luxor genaamd naar het Romeinse fort dat er verrees, was toen de gigantisch uitgestrekte en dichtbevolkte nieuwe hoofdstad van het dubbelrijk van de koningen van Egypte geworden met de dodenstad op de westoever van de Nijl. Die Hyksos waren stammen met Arische gebruiken en strijdmethodes en metaalbewerkingstechnieken die toen al over heel West-Azië waren verspreid.

Egyptenaren hoefden, net als de Mesopotamiërs, niet meer als steppevolken te trekken, maar vestigden zich in koningssteden op de vruchtbare oevers van hun bakerrivier. In hun geval traditioneel op de oosteroever, omdat daar de zon ondergang. Hun

graven lagen op de westeroever alwaar de zon achter de einder verdween. Egyptenaren hadden aanvankelijk geen paarden, alleen wispelturige ezeltjes. Dus temden zij als eersten de mensen door ze streng en in groten getale af te richten. Dat africhten gebeurde aan de hand van volksmythes en afgeleide gewoontes, veel meer met priesterlijke voorspraak dan met militaire dwang. Al heel snel liep dat enorm uit de hand. En wel doordat de vormende verhalen in beeldende tekens werden vastgelegd waaraan een magische werking werd toegekend. In Mesopotamië gebeurde hetzelfde, maar was het Schrift niet beeldend en leende zich veel meer voor mathematische berekening. De hiëroglyfen maakten diepe indruk op hen die het lezen en schrijven niet machtig waren: de grote meerderheid van het werkvolk!

In Egypte werd het stamhoofd 'nesoet' genoemd, wat zoveel betekent als 'koning'. De stammen die het land vanaf ongeveer 6000 BC bevolkten verenigden zich allengs en pas rond 3500 BC onder een enkele koning, die zich volgens gebruik na 30 jaar regeren in het Sed-festival een goddelijke status aanmat door het volk via priesters en magische ceremonies voor te spiegelen dat de zonnegod hem die status zou hebben verleend en hij kon bemiddelen tussen volk en Zonnegod Ra of Amon. Zo ontstond de megalomane 1^e Dynastie, die meteen de ceremonie van de begrafenis instelde en bepaalde dat de koning als enige het eeuwige leven zou hebben. Toentertijd werden ze nog begraven in de stad Abydos op de grens van Opper en Neder-Egypte. Hier ligt ook het graf van de vermeende god Osiris die met zijn zuster Isis was getrouwd en door zijn broer Seth werd vermoord alvorens Horus te verwekken. Het mag duidelijk zijn dat dit de mythe is van de eerste koning, vergelijkbaar met het verhaal van Aartsvader Abraham die met zijn grootfamilie 2 duizend jaar later vanuit Mesopotamië naar het land Kanaän trok.

Gedurende het hele leven van de vorst werd daarnaartoe geleefd met de aanleg en bouw van de tombe ter voorbereiding van de reis naar het hiernamaals zoals beschreven in het Egyptische Dodenboek. Zijn zoon werd kroonprins en diens kroning werd een volgende ceremonie, waaraan het hele volk moest deelnemen. Men deed aan naammagie en de koning droeg 5 namen, waarvan de eerste die van Horus was, de valkengod verbonden met een symbool voor het koningshuis. Dat maakte hem de nakomeling van de zonnegod, gezeten in het paleis van de koning. De laatste naam was de nomen, de eigennaam. In het geval van de Ramsessen - de sessen=zonen van Ra, verbeeld door een zonneschijf en een gans, tegelijk het teken voor zoon - als geheel een herhaling dus van de Horusnaam. Priesters organiseerden en verzorgden in spectaculaire, met magische spreuken beladen ceremoniën, het opwekken van gedienschtigheid van het volk;

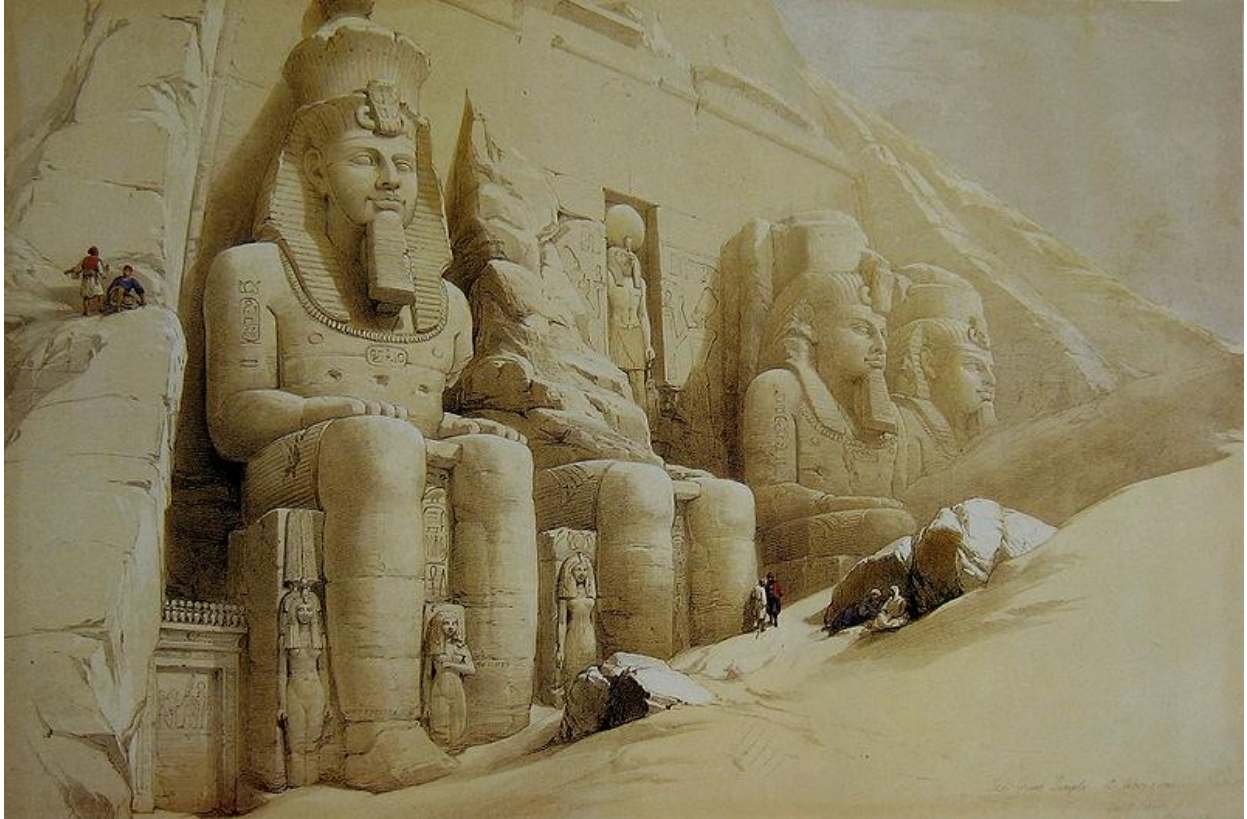
eigenlijk net zoals tegenwoordig de media het volk opwekken als publiek middels veelvuldig spektakel, voor elk wat wils.

Maar de cultus was gericht op de persoonlijke verheerlijking en niet op die van het volk. Nu heeft Freud in zijn studie 'Totem en Taboe' aan de hand van de studies van James Frazer gedemonstreerd, dat een volk een heerser nodig heeft om hem met taboes te beladen en hem allerlei magische krachten en eigenschappen toe te kennen. Bovenal als onverschrokken en onverslaanbare veldheer, maar ook als ziener van al het mogelijke af te wenden onheil en als heler van allerlei onmogelijke kwalen. Zo mocht je hem alleen aanraken om ergens van te worden genezen. De primitieve heerser had daar allemaal maar succesvol aan te voldoen. Zo niet dan werd hij als zondebok van het volk de eeuwige pispaal! In Egypte werd een Farao die dat 30 jaar volhield met veel feestgedruis tot een Godheid gewijd. Ramses II was een van de weinigen die dat lukte!

Voor de koning veroorzaakte dit een narcistische hoogmoedswaan die steeds groteskere vormen aannam. Al in de derde dynastie kregen de tombes dermate immense proporties dat ze ook nu nog de beschouwer op sublieme wijze versteld doen staan. (Denk aan de trappenpiramide van Koning Djoser bij Sakkarra) Maar die van de vierde dynastie vormden het summum met de piramide van Cheops. Pas vele dynastieën later werd de koning Farao genoemd, wat niets anders is dan de aanduiding van het koningshuis, dus van de dynastie. Farao betekent dus Vorst oftewel vertegenwoordiger van het vorstenhuis van opeenvolgende heersers over Egypte. De manier waarop ze worden afgebeeld is totaal symbolisch: van de dubbelkronen die ze dragen, tot de levenstekens zoals de Ankh en de vormen van de fabeldieren, zoals de valk, de leeuw, de jakhals of de krokodil, of de al of niet gekrulde lange gevlochten baard. In Aboe Simpel is te zien welke gigantische vorm de narcistische ophemeling en vereeuwiging van de Farao aannam. De cultus was een afschuwelijke persoonlijkheidscultus geworden, iets wat in de menselijke geschiedenis steeds weer zou opduiken, voor het laatst met Hitler en Stalin en Mao! En sinds kort weer met Poetin. Overigens de laatste honderd jaar allemaal nationaalsocialisten en geen sociaal-of christendemocraten, laat staan liberale vrijdenkers.²

² Hier moet ik weer een doorluchtige Duitse Denker noemen die in de voetsporen van Nietzsche is getreden: Professor Peter Sloterdijk.

Na de wereldwijde opkomst van het handelskapitalisme vanuit ons kleine Holland is de wereld als geheel steeds meer en meer via een ingenieus leenstelsel vredig verenigd. Maar ook steeds weer duiken er mannetjesputters op die dat in gevaar wensen te brengen teneinde elke tegenslag, zwakke handelspositie en vermeende achterstelling met een heilsleer te bezweren. Potentaten weten hun volgelingen en de naties die ze aan hun wellustige macht hebben onderworpen, mee te slepen in een militaire strijd ter verwezenlijking van een heilstaat, een uitzonderingsstaat die zich onttrekt aan wederzijdse handelsbelangen en opgelegde staatsschulden. Steeds gaat het dan om het overwinnen van een vermeende vijand die het heil in de weg staat en heldhaftig is te onderwerpen, door opgeklopte volkswede, haat en wraakgevoelens gevoed. Altijd heeft het Westen de schuld en dat moet worden vergolden!



Maar in de voorafgaande 18^e dynastie, de paar eeuw voor de geboorte van deze Ramses, waren er wel opmerkelijke dingen gebeurd.

Eerst verscheen er de vrouwelijke Farao Hatsjepsoet.

Ze was een vrouwelijke Farao die als regentes optrad van Toetmoses III, de man van haar dochter die nog te jong was toen Toetmoses II, haar halfbroer waarmee ze getrouwd was, stierf. Ze was Godsvrouwe van Amon, maar stond die titel af ten bate van haar dochter om zichzelf tot Farao te kunnen kronen en haar kleinzoon van de troon te vrijwaren tot haar dood. Ze stelde zich androgyn

Nu heeft Marx midden negentiende eeuw verkondigd dat het Kapitalisme onontkoombaar internationaal wel in een Socialisme zou moeten veranderen. Dat zou veel tijd vergen maar ook een voortdurende opstandigheid van de verworpenen der aarde - het bezitloze werkvolk voorop - om de bezitters van het Kapitaal terug te dringen. Marx noemde zich een Historisch Materialist maar was een onverbeterlijke Idealist en optimist. Voer voor al die eigzinnige potentaten! Maar de volgelingen van Marx splitsten zich in de navolgers die in de compromisloze Communistische heilstaat gingen geloven en de Sociaal Democraten die meer heil zagen in een geleidelijke weg via een progressie van afgedwongen rechten en compromissen. De eersten scholden de laatsten uit voor 'revisionisten'. Engeland had het voortouw via de Fabian-Society. Maar in Duitsland was Bernstein de belangrijkste wegbereider. Maar niet zozeer de Kapitalisten alswel de Nietzscheanen, de Fascisten en de Bolsjewieken waren hun vurigste bestrijders. Inmiddels hebben de revisionisten met groot resultaat allang aan het langste eind getrokken al is het Socialisme geen stap dichterbij gekomen. En nu dan heeft Sloterdijk zich als een Nietzscheaans extremist in de strijd geworpen en alle Socialisten op een hoop gelijkgesteld met de religieuze priesterkasten die in het hiernamaals de rekening zouden willen vereffenen van de onmogelijkheid van het heil op aarde. Zie: Zorn und Zeit. Politisch-psychologischer Versuch, © 2006 Suhrkamp Verlag, Frankfurt-am-Main

op door zich zowel als man en als vrouw te presenteren, wat de nodige aanstoot gaf. Ze had dus een Horusnaam, maar was tegelijkertijd met de figuur van Isis verbonden, de moeder van Horus. Ze profileerde zich als een feministe avant-la-lettre die een heel andere stijl van regeren ontwikkelde dan haar voorgangers. Ze bevorderde de kunsten en ambachten bovenmatig en in plaats van tegen nabuurvolken ten strijde te trekken en haar overwinningen op haar tempel te vereeuwigen ging ze met hen handeldrijven en hun land verkennen. Dit leverde hele nieuwe vormen van versiering op, zelfs een hele andere betrekking op de natuur. Dat is te zien in zowel de hoofdtempel Karnak in Thebe/Luxor gewijd aan Amon waar alle Farao's hun steentje aan bijdroegen, als in haar graftempel in de vallei der Koningen aan de overkant van de Nijl. Ze liet afbeeldingen maken van exotische planten en allerlei dieren uit het nabuurland Poent, nu Eritrea; nu niet bedoeld als allegorie maar als uitdrukking van de verrukking over de weelderigheid van de natuur. Ze bracht die zelfs naar Egypte en legde de eerste dieren- en botanische tuin aan rond haar paleis. Zo knabbelde ze aan de vermeend goddelijke en despotische status van zichzelf als heerser van Egypte! Toetmoses III, eindelijk op de troon na 22 jaar haar aanwezigheid daarop te hebben moeten verdragen, wiste weer twintig jaar later elk spoor van haar aanwezigheid uit door zelfs haar naam op haar tempel door de zijne te vervangen. Ze mocht geen naam meer hebben, onze archeologen hebben die pas weer opgediept.

En niet veel later besteeg Akhnaton de troon en werd de Reformator van de Thebe. Hij regeerde samen met zijn vrouw Nefertiti, die nog altijd het icoon is van de vrouwelijke schoonheid. Haar kennen we van de levensechte buste die in de negentiende eeuw werd opgegraven in sindsdien in Berlijn wordt tentoongesteld. Die buste is pas echt een persoonlijke verklaring van zelfstandigheid van het loslaten van de tradities van de mythische voorstelling.

In die tijd hadden de priesters en ambtenaren al te grote zeggenschap gekregen. Ze konden nu ook zelf onsterfelijk worden verklaard en in paleizen huizen, door dat alles van de Farao te kopen. Akhnaton was het een gruwel. Hij schafte alle goden af met behoud van de Zon - Aton - als enig heilig symbool van leven en Oorsprong, ontsloeg de ambtenaren en priesters en stichtte een nieuwe hoofdstad in de noordelijker gelegen Amarna-vallei, voorbij Abydos. Hij veranderde de beeldtaal volledig. Die werd veel minder gestileerd en formeel. En voortaan mocht ook de ouderdom en aftakeling worden getoond wat nu ook de wederkerigheid liet zien tussen nakomeling, de jongeling en de bejaarde! Farao's en mensen werden weer van vlees en bloed, maar lang mocht dat niet duren. Zijn zoon en opvolger Toetanchamon herstelde de orde onder zware dwang en niet veel later blies Ramses II de orde op tot

wanstaltige proporties. Maar daar kan een vreemd buitengebeuren aan bij hebben gedragen.

Er kwamen nog een paar Farao's tussendoor en eentje kreeg er te maken met een ernstige droogte die hij zelf niet kon bezweren, zoals wel vaker bij het aanwenden van toverspreuken. Hem was vele jaren eerder een wat pedante jongeling voorgeleid in een nogal rijkgeschakeerd gewaad. Die was gevonden in een droge put op een veldtocht naar Kanaän. Hij vertelde dat hij Youssef heette en door zijn familie was verstoten en als slaaf verkocht. Maar hij had erom gevraagd! Die familie was een grootfamilie van schaapherders die nu in Kanaän woonde maar afkomstig was uit Mesopotamië, het land van de rekenmeesters en strijdwegens! Youssef veronderstelde over grote gaven te beschikken, maar dat werd door zijn familie niet geloofd. Hij vertelde zeker te weten dat Egypte door jaren van grote droogte getroffen zou worden, maar dat hij wist hoe de Farao zich daarop kon voorbereiden. Want daar zouden jaren van grote voorspoed aan vooraf gaan. Hij stelde voor een spaarsysteem in te voeren.

De Farao was verbluft en stelde hem aan als schatbewaarder in spe. Youssef verordonneerde om grote graanschuren te bouwen om daar het overtollige graan in op te slaan. Toen kwamen de magere jaren en toch kon Egypte doorleven in overvloed. Youssef werd aangesteld als onderkoning. Als een gezegend man keerde hij naar Kanaän terug om zijn familie te bezoeken en uit te nodigen ook in Egypte te komen wonen, waar werk genoeg voor hen was in luxere omstandigheden dan in het ruige land Kanaän langs de smalle rivier de Jordaan.

Zo kwam ook de stam van Israël in de Nijldelta terecht waar de despotisch Ramses I (of was het II) het tot slaven knechtte. Want in de ogen van Ramses was het een weerbarstig volkje dat weigerde hem als God te aanbidden omdat het alleen de God Ahoera Mazda, de God zonder naam en tegelijk de God van het Woord, als God erkende. Ramses was verbolgen. Alweer onderdanen die een enkele God aanbaden, nu dan wel niet de Zon die leven schonk, maar nog veel idioter: de God van het door het Woord voorgestelde Zijnde dat cultuur en beschaving scheidt. Het beschouwde al wat is dus van goddelijke aard maar verbeeldde zich wel door dat alles te zijn uitverkoren. Het volkje - ooit een enkele grootfamilie - mengde zich niet met de Egyptenaren maar was wel onder benarde omstandigheden in omvang verschrikkelijk toegenomen. Tot overmaat van ramp had het de pleegzoon van zijn dochter, die zij ooit als vondeling uit de Nijl had opgepikt en aan zijn hof was opgegroeid en geschoold, tot leidsman en magiër aangenomen. Nota bene nadat de man een moord had gepleegd en de woestijn was ingevlucht. Pardon?!

De malloot, nota bene zijn stief-kleinzoon Mozes, pleitte ervoor om het volk terug te laten keren naar Kanaän. Om dat af te dwingen sprak hij allerlei banvloeken over Egypte uit en die leken warempel ook nog te werken. Ramses besloot ze maar te laten gaan, eigenlijk wel opgelucht over hun trektocht huiswaarts via de Sinaï-woestijn. In die woestijn zouden ze wellicht wel massaal omkomen. Ramses was een groot veldheer en vereeuwigde al zijn overwinningen, waarvan de belangrijkste over de uit Turkije afkomstige Hittieten op zijn gigantische monumenten. Natuurlijk ontbreekt de uittocht van dat weerbarstige volkje. Ramses was opgegroeid in Abydos. Daar was zijn vader Seti I naartoe getrokken, terug naar de oorsprong. Hij was er een concubinaat aangegaan met een jonge Godsvrouwe van Isis, die zelfmoord pleegde toen ze van hem in verwachting raakte. Seti bouwde er een tempel voor Osiris, waarvan toen het verhaal ging dat hij afkomstig was van de meest heldere ster in het sterrenbeeld Orion en was gekomen met een hemelschip. Die ster was naar hem genoemd. Osiris moest dus wel een kosmische godenzoon zijn net als zijn zoon Horus, en ook als zijn kwaai broer Seth en diens vrouw en zuster Hathor. En natuurlijk was zijn zuster en vrouw Isis een kosmische dochter. Al was de afstamming nu 19 dynastieën verder, daaruit kwam toch de claim op goddelijkheid en onsterfelijkheid voort.

Nu zou die Farao ook een andere kunnen zijn geweest, qua tijdrekening mogelijk de wat vroegere Amenhotep II, want van de Exodus en de aanwezigheid van het volk Israël zijn geen aanwijzingen gevonden in de annalen die in de papyrusrollen of op de tempels en in de graven zijn vastgelegd. Sigmund Freud suggereerde in zijn boek 'Mozes en het Monotheïsme', gepubliceerd in 1939, dat Mozes een adept van Akhnaton zou zijn geweest of misschien wel Akhnaton zelve. Diens opvolger en halfbroer Smenkhare zou dan de stichter van de Joodse priesterkaste van de Levieten Aaron zijn geweest. In dat geval zou de Exodus onder het bewind van Ramses I hebben plaatsgevonden, de grootvader van Ramses II en de stichter van de 19^e Dynastie. De speculatie van Freud - dagdromer bij uitstek - was koren op de molen van de gnostieke geheime genootschappen, zoals de Vrijmetselaars en de Rozenkruisers. Akhnaton-Mozes was in hun ogen meteen de verbinding tussen het rijk van de Farao's en het Koninklijk Huis van David en diens zoon Salomo, de bouwer van de tempel waarop de tempeliers zich betrekken.

Ramses II bezette gedurende zijn hele regeerperiode het land Kanaän en overwon twee Kanaänietische prinses. Maar het volk van Kanaän was niet hetzelfde als het volk van Israël, al hebben ze wel hetzelfde schrift. Hij veroverde zelfs Jeruzalem en Tirus en Sidon, dus het bovenstaande verhaal is allicht een wat al te vrije

veronderstelling. Ook is het verhaal van de uittocht in groten getale door de Rode Zee die terugwijkt, nogal onaannemelijk. Alleen al omdat een doorsteek door het water helemaal niet nodig was om de Sinaï te bereiken; het volk kon eenvoudig bovenlangs! Allemaal fabeltjes of verslagen van hallucinerende mystici? Wie zal het zeggen. Maar Mozes en het Volk, dat boterde ook lang niet lekker. Het Volk wilde een voorstelling van hun God van het Zijnde die niet met een naam mocht worden aangeduid. En koos voor een Gouden Kalf toen Mozes de stenen tafelen met de 11 geboden stiekem in gebeiteld op de berg Sinaï, ophaalde. Toen Mozes het feest van het Gouden Kalf aanschouwde gooide hij in mateloze woede de twee steentabletten aan gruzelementen. Later wilde het Volk zelfs een koning, al had Mozes toch duidelijk gesteld dat alleen God Koning was. Als het nu nog een president was geweest, maar het moest er eentje zijn met erfopvolging, godbeterd! Tegen beter weten in, kreeg het Volk zijn zin, want tegen een Volkswil is geen kruid gewassen!

De rest is Bijbelse Geschiedenis waarvan ook de Koran getuigt.

Twaalf eeuwen later kwamen er grote groepen Kanaänieten als vluchtelingen terug naar Egypte onder aanvoering van een man die zich de Apostel Marcus noemde. Marcus toog naar Alexandrië om er te prediken voor het Egyptische volk dat haar tradities zag overweldigd door de militair afgerichte Romeinen die de hele regio hadden bezet en uitgebuit. Hun keizer stelde zich nota bene in plaats van de Farao. Marcus was een jonge joodse koopman uit Cyrene, tegenwoordig in Oost-Libië gelegen. Hij was voor zaken in Jeruzalem toen daar een Nazireeër het verzet tegen de Romeinen aanvoerde. Aanvankelijk hielp hij de Romeinen met het bestrijden van de opstand, maar toen tot hem doordrong dat de leidsman uit was op een spirituele afwending van zowel het Romeinse als het Joodse geloof voegde hij zich bij de opstandelingen. Zo was hij getuige van het proces dat leidde tot de kruisiging van de Nazireeër. Hij was aanwezig bij diens afscheid van zijn 12 naaste volgelingen en hoorde zijn laatste woorden aan, hangend aan het kruis op de heuvel voor de terechtstellingen. Toen de man stierf mompelde deze de woorden 'Vader, het is volbracht'. Hij was een van die volgelingen en toen de groep door de Romeinen gearresteerd werd ontkwam hij naakt. In de twintig jaar die daarop volgden ontstond er een massaal spiritueel verzet tegen zowel de Romeinen als de Joodse Sanhedrin. Allerlei verhalen begonnen de rondte te doen, waarvan de meest spectaculaire was dat de Nazireeër uit de dood zou zijn herrezen, nadat zijn lijk was verdwenen. De vraag was hoe dit moest worden gezien; of er sprake was van geestverschijningen of van spirituele inspiraties. Dit werd de aanleiding voor het ontstaan van een nieuwe religie die het voor

alle stervelingen in het vooruitzicht stelde om de dood te overwinnen en zich in het hiernamaals bij Jezus te voegen als de Romeinen en Orthodoxe Joden je de dood injoegen. De strenge nalevingswetten van Mozes waren niet langer van belang en ook de uitverkorenheid van het Joodse Volk werd achterhaald verklaard en alle mensen werden voor God gelijkgesteld. Er werd een mededogen gepredikt met de zwakkeren en de minderbedeelden en in het algemeen een naastenliefde die zelfs de vijanden omarmt. Als zij dan in het hier en nu tekortschoten dan zouden ze na de dood er gelijkwaardig bij horen. Dit zette de narcistische persoonsverheerlijking van de Farao's, de hoogmoed van het Jodendom, maar ook de overheersingsdrang van de Romeinse keizers op z'n kop.

Twintig eeuwen later zou een modern filosoof - Friedrich Nietzsche - hier mokkig tegen fulmineren in zijn boek 'De Antichrist'. Daarin looft hij de Islam en het Boeddhisme om hun heilsleer. Maar in het Christelijke leer van Reformatorische en Contrareformatorische kant gelijk, ontwaarde hij een ontkenning van de levensprincipes van de ongelijkheid, zelfs van een afkeer van het leven zelf, waarbij hij gelijke rechten verwarde met het gelijk ZIJN.³ Nu predikt elke religie altijd de eenheid van Gedachte in Lichaam en Geest en daarmee werd Nietzsche 's beoordeling en bevooroordeelung een ernstige misvatting die op een drama zou uitlopen, toen zijn zus er zich mee ging bemoeien, terwijl de Katholieke Kerk het Corporatisme - weer die eeuwige eenheid, maar nu ook in politieke zin - ging prediken. Het werd de opmaat voor het Fascisme, weliswaar een breuk met christelijke heilsverwachting die nu aan de Führer en zijn Volk werd toebedeeld.

De oorspronkelijke Christendom als nieuwe religie was er aanvankelijk een van een barmhartigheid voor al wat leeft in welke hoedanigheid dan ook. Het vooruitzicht van een hiernamaals bood alleen maar een troost aan hen die in ellende moesten zien rond te komen, iets waarmee de meer bedeelden niet geconfronteerd werden. En meer nog: het bood een uitkomst voor het naargeestige besef dat het met de dood allemaal zou zijn afgelopen en er geen greintje

³ 50 jaar later maakten een andere Duitse professor in navolging van Friedrich de verwarring nog groter met zijn essentialistische gewauwel over 'Zijn en Tijd' in een allesontwijkende en onnavolgbare, opperste 'Gelatenheid', zichzelf terugtrekkend op een eenzaam bergpiekje in het Schwarzwald nabij zijn Universiteitsstad Freiburg. Volgens deze 'fenomenologische' denker zouden we sinds Plato het begrip van de essentie van ons bestaan zijn kwijtgeraakt in een hang naar utilisatie van alles om ons heen. Natuurlijk komen die gedachtes overeen met die van de Islam die het Joodse Geloof voorhoudt dat men de band met de Onuitgesproken Essentie niet slechts voor het eigen volk kan voorbehouden. Maar hoe die Essentie dan wel moet worden uitgedrukt is in het werk van de man altijd hoogst onduidelijk gebleven, zich verliezend in quasi diepzinnigheid. Hij bleek een charlatan die zich zonder blikken of blozen bij de Nazi's voegde om zo zijn leerstoel veilig te stellen. Zijn naam is gezien de Geschiedenis die dat met zich heeft meegebracht het vermelden niet waard!

herinnering en zin meer resten zou, slecht het totale niets! Maar vooral werd er een deemoed met het vooral vrouwelijke lot, het lot van de vrouw als zichzelf opofferende moeder die noodzakelijk en van nature met de zorg werd belast, ritueel in uitgesproken. De nieuwe religie predikte juist de levenslust in al haar aspecten, maar ook de verlossing van de van het lot afhankelijke kwalijke kanten. Nietzsche's misantropische fixatie op het Herenvolk van overwinnaars miskende dat juist het zwakkere steeds op den duur overwint en het sterkere de hele schepping in gevaar bracht met haar maniakale dadendrang. Twee wereldoorlogen en een Holocaust waren ervoor nodig om de grootheidswaanzinnige Hyperboreeër eindelijk op de knieën te dwingen!⁴

Al eerder had een Duits individu, Johann Caspar Schmidt alias Max Stirner, de ban van het hevig zwaarmoedige en dwangmatig geworden Christendom gebroken. Een mens moet helemaal niks en zeker niet zich zondig en schuldig voelen of zich opofferen aan allerlei door denkers en kerkvaders opgelegde idealen, zo stelde Stirner kernachtig in zijn boek 'De Eenling en zijn Eigendom' uit 1845. Elke mens heeft alleen zichzelf en zijn lichaam als eigendom en daar moet hij het mee doen om er iets leuks van te maken, was de stekelige stelling waarmee hij zomaar vanuit het niets op de proppen kwam. Het is welhaast zeker dat Nietzsche dat boek onder ogen heeft gekregen en het lezen ervan een schok, ja waarschijnlijk zelfs een identiteitscrisis, heeft teweeggebracht als zijnde een zoon van een dominee en een plichtmatig student in de Theologie en Filologie! Stirner wordt gezien als de eerste nihilist en Nietzsche kwam weer bij van het lezen van diens boek door prompt weer alles en zeker het kennen van Stirner te ontkennen. Hij stortte zich ter genezing eerst op het denken van Schopenhauer en diens Boeddhistisch geïnspireerde cultuurpessimisme en zette dat op z'n kop teneinde zijn vege gemoedsgesteldheid te redden. Nietzsche ontdekte de cultuurheld - de Übermensch - en zijn glorieuze toekomst van wel duizend jaar. Die superheld zou niet aan welke marktmoreaal dan ook gebonden zijn en zich kunnen bevrijden van die lastige klerikale aap die steeds op zijn schouder zat. Die held zou opgetogen kunnen leven vanuit een gevoel voor het Schone en Sublieme gevoed door zijn onverwoestbare Wil tot Macht, het ultieme levensprincipe in Nietzsche ogen. Die held zou de slavenmoreaal en de geniepigheid van de Christenen en de Socialisten, die al hun energie en drift ontleenden aan een verwoestende afgunst van de Groten der Aarde, wel op de knieën dwingen. Nietzsche verzong de romanfiguur Zarathustra - geënt op de profeet van het eerste dualistische monotheïsme die de mens liet kiezen tussen de goede

⁴ Er kwam een nieuwe vrijheidsdrang uit voort:

en lichtende Ahura Mazda en de kwade, duistere Ahriman. Die figuur gebruikte hij om met opzet in allerlei onnavolgbare hoogdravende en wijdlopige aforismen en metaforen zijn heilsleer te laten verkondigen die tegen dat walgelijke orakeltaal van het Christendom en Democratisch-Socialisme was gericht. Nietzsche overkwam vervolgens hetzelfde als menige Farao. Hij stortte in toen zijn bezweringsformules niet leken te werken en nu zouden we zeggen dat hij aan een narcistische persoonlijkheidsstoornis letterlijk te gronde ging. Tot aan zijn tweede identiteitscrisis had niemand hem gelezen, omdat hij zich als kluizenaar in Sils-Maria hoog in bergen van de adembenemende Zwitserse streek Engadin had teruggetrokken. En na zijn plotselinge instorting op straat in Turijn, terwijl hij het paard van een calèche omarmde, ontfermde zijn zuster zich over hem. Zelf sprak hij daarna tot aan zijn vroege dood geen woord meer; dat liet hij over aan zijn denkbeeldige figuur Zarathustra en aan zijn zus. Die wist zijn werk binnen de kortste keren wereldwijd bekend te maken en voor te bereiden voor de heilsleer van de Nationaalsocialisten, een op het anarchisme gebaseerde politieke stroming waar Friedrich zelf van zou hebben gegruid.

Nietzsche werd de grote inspirator van het flamboyante en aristocratische Eerste Futurisme en van het filosofisch bouwwerk van Bergson die zijn Wil tot Macht omzette in de veronderstelling van een Vitaal Elan en een Creatieve Evolutie. Maar ook van het evenzo mythologisch en daarmee speculatief veronderstelde levenslustige en doodsverachtende Verlangen van Siegmund Freud als basis van diens psychoanalytische theorieën. Nietzsche predikte de Vrolijke Wetenschap, maar dit alles had met een aan de Grieken ontleende Sceptische Wetenschap op rationele basis weinig van doen. Nietzsche wilde dat er een Wil tot Macht zou zijn, maar de biologische wetenschap die zich vanaf Darwin ontwikkelde toonde aan dat het onzinnig is een dergelijk eenzijdig principe te veronderstellen voor de voortgang van de Evolutie. Levenskracht gaat via de genen alle kanten op. In het werkelijke leven blijft menigeen met misnoegen en plezier maar al te graag machteloos en slechts een enkeling - maar al te vaak van het mannelijke soort en met een zwaar aangezet religieus besef - wellustig overmachtig. En hoe dat te verklaren is, daar zijn de bedrijvige geleerden nog lang niet uit! Ondertussen scheppen en verwoesten we dat het een lieve lust is.

Die eerste Futuristen leken inderdaad wel behept met een uiterst bruisend en creatief 'elan vital', maar dat sloeg met de eerste wereldoorlog in het verschiets vrij plotseling om in een nietsontziende destructieve neiging. Bergson schreef nog over

het levenskrachtige van de Lach, maar die destructieve neiging ontsnapte aan zijn heldere geestesoog. Maar in zijn laatste geschriften lijkt Nietzsche wel de bui te hebben zien hangen om zich voortaan maar in stilzwijgen te hullen. Later lieten de Duitse generaals hun soldaten zowel met de bijbel als 'Also sprach Zarathustra' in hun ransel naar de als grafkelders ingerichte slagvelden afmarcheren met hun totem van de adelaar hoog in het vaandel die allengs veranderde in de aanbeden swastika of de 'Totenkopf'. 'Wil tot Macht' werd tot slachtersmentaliteit voor zowel het christen- als het 'Herren'volk! Pas na de gruwelen van Vietnam ontstond er zoiets als een tweede vorm van Futurisme, nu behept met een veel vruchtbaarder Wil tot Zorgzaamheid: *eindelijk de terugkeer van het geloof in de vergeten kracht van Isis!*

Wanneer weet de Geest van Isis nu toch ook het land Palestina te veroveren. Palestina, haar eerste en laatste 'frontier'.

Maar in de tijd van Marcus maakten de Romeinse heerscharen korte metten met elk Joods verzet en verwoestten Jeruzalem. En nog voor dat gebeurde vluchtte Marcus naar Alexandrië, waar inmiddels ook een groot verzet tegen de Romeinse overheersing was ontstaan en waar een grote Joodse handelsgemeenschap bestond die nog door de Romeinen getolereerd werd. Marcus had opgetrokken met de apostel Paulus, maar hun wegen hadden zich gescheiden, Paulus was noordwaarts naar Damascus en Efese getrokken en Marcus trok naar Alexandrië met een begeesterd verhaal, waar het Egyptische volk dat de Romeinse overheersing moe was volledig open voor stond. Marcus verving hun basismythe van Osiris, Isis en Horus door die van God-de-Vader, zijn zoon Jezus en diens moeder Maria. De Romeinen mochten het doen met een heilig geloof in de Farao/Keizer, gekoppeld aan het Romeinse godenpantheon.

Sinds de Griekse narcistische overheerser Alexander-de-Grote in de Luxortempel te Thebe een heilige-der-heilige voor zichzelf had laten inrichten was de cultuur van Egypte in verval geraakt, ook al was door Alexanders toedoen de cultus van Isis over heel Europa verspreid en in Egypte de Griekse God Serapis ingevoerd als een verbinding van eredienst van Osiris met die van de stierengod Apis, de bron van alle leven. Hoe naarstig later de Romeinen ook probeerden de klassieke ceremoniën op hun leest te schoeien, allengs gaven de Egyptenaren er de brui aan en bezochten de tempels niet meer. De Romeinen voerden nog een schijnmaneuver uit door in het overwonnen Perzië de God Mithras van stal te halen en die als een soldaten-God tegenover de figuur van Christus te plaatsen. De mijter waarmee veel later op de hoofden van de Katholieke pausen en bisschoppen werd getooid was in naam het laatste rituele rudiment van de stoere en mannelijke Mithras.

Toen werden de tempels verlaten en door het woestijnzand ondergestoven. Marcus werd door de aanhangers van de Romeinse leer op gruwelijke wijze vermoord door hem aan de staart van een paard (of was het een aan Serapis gewijde stier?) door de stad te trekken tot zijn lichaam was uiteengereten. Maar daarna was binnen tien jaar het hele volk tot aan Aswan en de Isis-tempel van Philae aan toe, de nieuwe religie toegedaan die nu Koptisch oftewel Egyptisch werd genoemd, een religie die het Christelijk geloof met de Isis-cultus integreerde op Gnostische grondslag. De Romeinen vervolgden de Kopten fanatiek, maar deze verborgen zich om plekken te zoeken voor hun nieuwe erediensten. Ze verzamelden zich in de verlaten tempels in en ten zuiden van Abydos. Ze krasten de Egyptische Farao- en Godenafbeeldingen weg en schilderden op de pilaren afbeeldingen van hun heilige apostel Marcus, de Madonna en Jezus-de-Verlosser. Een nieuw embleem verscheen: dat van Sint-Joris en de Draak, van de mythe van de kruisridder die de prinses redde die aan de draak moest worden geofferd. Dat verhaal stond model voor het verzet tegen de beestachtige overheersers en verbeeldt eigenlijk de figuur van de Verlosser - Horus of Jezus, Joris ineen - die de Romein aan het zwaard spietst, een geuzenteken dat later ook over Byzantium werd verspreid toen dat stapje voor stapje tot het Christendom overging.

De Draak is eigenlijk het teken van het Beest dat de kennis over Goed en Kwaad beheert en het totemdier was van de Vorsten van Mesopotamië. De totem is weer afgeleid van de Chinese Draken die teruggaan tot de rituelen van de sjamanen in ondergrondse kalkzandsteengrotten uit de prehistorie waar verkalkte dinosauriërs waren aangetroffen en aanbeden. In de Middeleeuwen kwam de draak symbool te staan voor de Katholieke Inquisitie die door de Kathaarse ridders werd bestreden... Oei, nu laat ik me teveel meeslepen door de fabeltastische verhalen van de aartsvaders van de postmoderne goedgelovigheid, Graham Hancock - blootlegger van het oer mysterie uit de grotten van Lascaux waar religie spontaan ontstond door zich in een paddenstoel te verslikken - Laurence Gardner - bedenker van het magische stofgoud, het manna waarmee Mozes het volk in de Sinaï woestijn zou hebben gevoed (over de raven geen woord!) en voor de Farao's de blokken van de piramides wist te leviteren - , Zacheria Sitchin - de ontdekker van de kosmonauten van de schemerplaneet Niburi die als de zogenaamde Annunaki al onze Goden en Koningen vooraf gingen - en Joseph P. Farrell - die de eeuwige samenzwering traceerde van de malafide bankiers van Babylon als voorlopers van Prins Bernard. In hun ogen onthulden de Sumerische kleitabletten de kosmische waarheden verborgen in de Koningsmythes van Sumerië en Babylonië, de antieke beschavingen in Tweestromenland, vanwaar Vader Abraham

wegvluchtte en waar het volk van Israël naar terug werd gevoerd om er de verhalen door de profeet Daniel weer te laten omzetten in de voorspellingen over Armageddon. Daniel leeft nog steeds voort in zijn graf op de dodenakker van Samarkand, Afrosiab, dat op magische wijze maar blijft aangroeien. Die voorspellingen inspireerden tot de vorming van de sekte van de Essenen, een soort Joodse Jehovagetuigen, zeer streng in de leer, maar wat meer opstandig ingesteld. Ze verschansten zich in de rotsachtige woestijnvallei bij de Dode Zee alwaar ze in 60 na Christus resoluut door de Romeinen werden uitgeroeid.

Ach, de Draak van Joris is natuurlijk niets anders de fabelachtig voorgespiegelde, levensgevaarlijke nijlkrokodil, dat de antieke Egyptenaren een heilig ontzag inboezemde. Dat riviergedrocht werd gunstig gestemd door het om te toveren in de god Sebok die in de tempel van Kom-Ombo werd aanbeden. Daar treft men nu zelfs nog gemummificeerd exemplaren aan, dus vond het temmen pas plaats in het veronderstelde hiernamaals!

Het aanvankelijk door de Gnostiek zwaar beïnvloedde Orthodoxe en Koptische Christelijke geloof werd steeds apostolischer gemaakt en alle gnostieke inzichten en wijsheden die direct aan de leer van Jezus-de-Nazireeër waren ontleend werden uitgebannen. Er bleven maar een viertal op elkaar afgestemde Evangelien over die in die zin werden herschreven dat mocht worden geloofd dat Jezus letterlijk - dus in doden lijve - was herrezen, hoewel in Rome Marcion al eerder ondergronds een christelijke leer predikte die zich nog slechts op de brieven van Paulus beriep en de onbarmhartige Sumerische God van het Verbond met de Joden verwierp. Rome raakte langzaam in verval en werd decadent en de beau monde aldaar werden gek van al het kerkelijk en militair gekonkel. Ze adopteerden een paar eeuwen later, vermoeid van al het strijden en bestrijden, een uit Perzië overgewaaid syncretische leer die alles samenvatte in een nieuwe, zwartgallige vorm van Dualisme: het Manicheïsme. (In de negentiende eeuw zag een pendant van deze leer die niet met die duistere dubbelslachtigheid was beladen in Perzië het levenslicht: de eenheidsleer van de Baha'i.) De opwekkende kracht van het magische levenselixer uit Egypte raakte uitgewerkt; het werd tijd voor dood en verderf, hel en verdoemenis. Voor systematische kinder- en vrouwenmishandeling in naam van de Kerk! De duistere krachten die de Egyptenaren hadden opgeroepen, maar uit hun wereldbeeld hadden verdrongen, overheersten vervolgens zo'n 1666 jaar. Alles in Naam van het Beest, van de Satan die door de steeds machtigere Kerk moest worden uitgedreven. Overall en in iedereen werd de Satan ontwaard die moest worden uitgedreven bij iedereen die durfde af te wijken. En de kerkvaders, de zogenaamde clerus die zich de ware opvolgers van de apostelen waanden die nog de Christus in levenden

lijve hadden zien herrijzen, kroonden en troonden zich als nieuwe heersers over de goegemeente van niet in de waarheid ingewijde leken. De beeldtaal werd steeds morbider, bedoeld om af te schrikken en angst aan te jagen. De clerus claimde op magische wijze wonderen waar te nemen of zelf te verrichten om zichzelf en jan-en-alleman te kunnen zalig verklaren buiten de Bergrede om.

Want als popsterren wilde ze aanbeden worden om zo het volk op de knieën te dwingen, figuurlijk, maar vooral letterlijk. Ze kregen de meeste vat op alle moeders van de congregatie door hen het beeld van de kuise Madonna in steeds meer verblindende voorstellingen op te dringen en zichzelf in steen potsierlijk op hun steeds potsierlijkere gebedshuizen af te beelden. Binnen prevelden ze hun magische formules in het gelukkig in onbruik geraakte Latijn. Die gebedshuizen moesten een staat van trance bij het kerkvolk te weeg brengen die verslavend werkte. De kerk werd steeds meer het gebouw De Kerk in het centrum van de Stad van waaruit de clerus het veronderstelde zielenheil bestierde dat iedere boer en burger aan de Kerk verplichtte. Het hele dagelijks leven werd een en al zwaarmoedige discipline ter meerdere eer en glorie van de gluiperige heren die dachten God te kunnen vertegenwoordigen! Zo kon het volk gedwee worden gehouden om het door de landadel te laten knechten. Want het was de ogenschijnlijk los van de clerus nieuw ontstane, barbaarse Feodaliteit die bij de Institutie van de Kerk garen spon. De kerk riep de verheerlijking van het martelaarschap in het leven van hen die devoot hun leven hadden opgeofferd, zoals de adel dat deed met de heraldiek voor alle dappere ridders. Dat het aantal bizarre verhalen van de martelaren tot aan de twintigste eeuw verre dat van de ridderverhalen overstijgt toont de instelling van al die mensen over al die eeuwen. Later werden die ridderverhalen omgedoopt tot Vaderlandse Geschiedenis, voor alle trouwe burgers na te trekken in Stads- en Staatsarchieven. Maar de verhalen over de zaligmakende martelingen bleven aan de gluiperige clerus voorbehouden. Wel kennen we nu nog de namen van al die kunstenaars die al die ridders en vooral martelaren vereeuwigden. De kennis van de Egyptenaren en Romeinen werd vergeten samen met de Gnosis. Maar niet die van de veel filosofischer ingestelde Grieken, al werd die kennis slechts op de gymnasia onderwezen en in de kloosters bewaard! De Kopten ontwikkelden vanuit hun verdrukking in navolging van de Essenen de gewoonte van de terugtrekking in kloosters, misschien wel een gewoonte die door de Nazireeërs was geïntroduceerd en was geïnspireerd op Oosterse monnikenordes. Natuurlijk gebeurde alles in en vanuit de kloosters, want daar werden de Boeken der Evangeliën met eindeloos geduld opgesteld en geschreven en bewaard. Buiten de muren van de kloosters werd alleen maar geluld en gevochten. De kloosters, dat werden,

gelukkig, de werkelijke bewaarplaatsen van de Goede Zeden en de Kennis van Goed en Kwaad, vanuit het Aardse Tranendal overgeleverd.

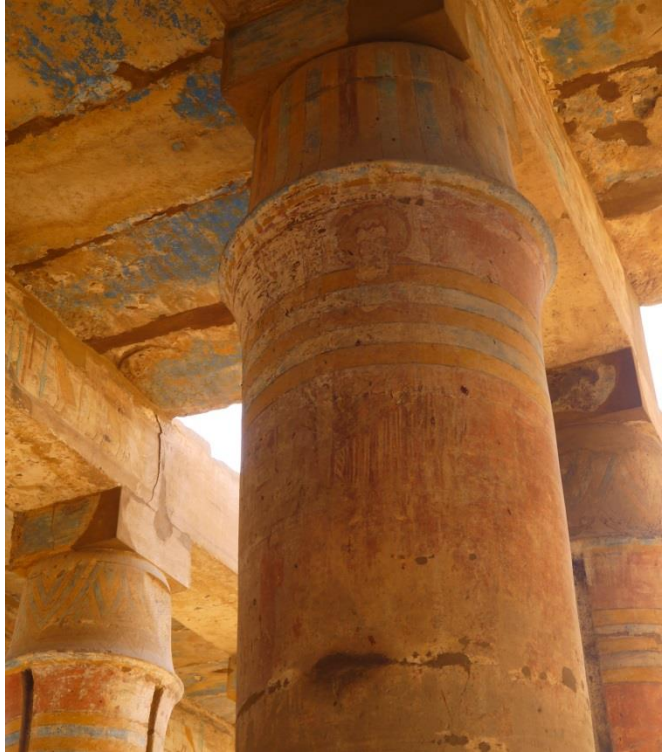
Tot aan de Renaissance: de enige wedergeboorte die er ooit aantoonbaar heeft plaatsgevonden en geen geconstrueerde getuigenis van apostelen behoefde, maar het openen van de heimelijk opgeborgen antieke boeken die na de vernietiging van de Antieke Bibliotheken door de Kerkvaders, gelukkig toch niet verloren bleken. De heraldiek, via magische praktijken en ridderordes verbonden met de religie, kon weer opnieuw door spiritueel weten worden vervangen dat uitliep op de overheersing van de rationele logos die naar de Moderne vorm van Beschaving voerde.

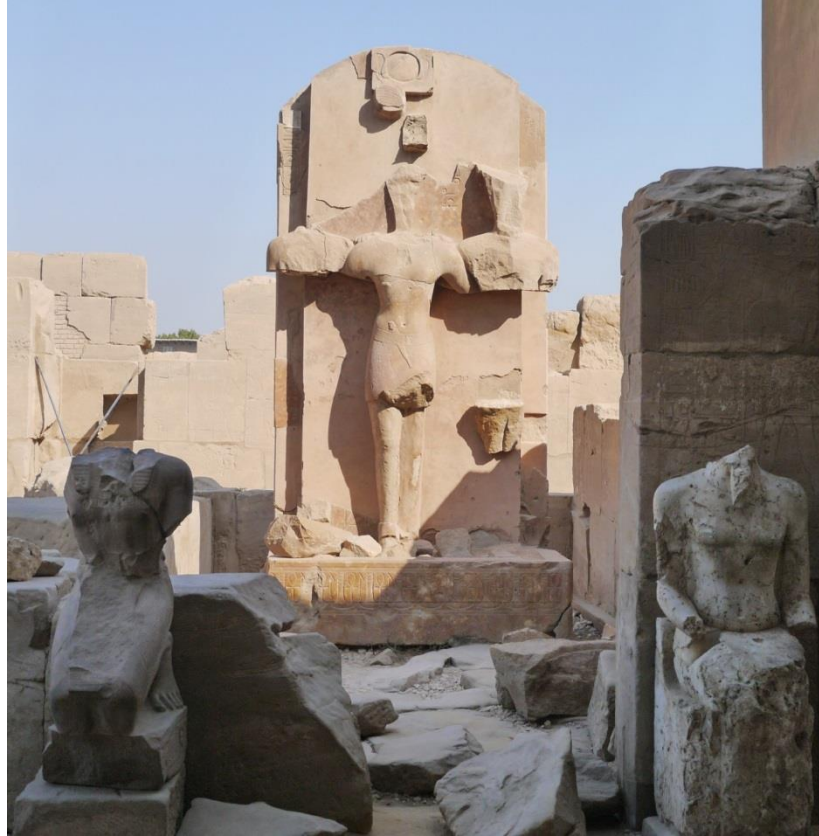
Er ontstond een derde stand, die van de gegoede burgerij, door de handel rijk geworden. Het eerst in het Paapse Italië, vervolgens in de Lage Landen. Daar bouwden ze schepen die de Noord- en Oostzee bevoeren om onder de vleugels van de strenge kerk vandaan, een veel oorspronkelijker, eenvoudiger en troostrijker religieus besef in de Oost te ontdekken. Misschien werd de kloosterling Franciscus van Assisi wel beïnvloed door een uit China overgewaaid tekst over de soberheid. Misschien werd Geert Grote, de lekenbroeder uit de Hanzestad Deventer wel een door een handelaar meegebracht verhaal verteld over die devote Italiaan. Geert besloot om in de volkstaal te gaan prediken en de bouw van weer zo'n wanstaltige kathedraal aan de kaak te stellen. Na hem kwam Erasmus, de humanist van Rotterdam, net als Geert geschoold in het Grieks aan het Gymnasium in Deventer en Parijs. Erasmus bespote de Paapse piassen, door zich voor te doen als een zot. Maar hij waarschuwde voor een opstand tegen de clerus: daar kon alleen maar een verwoestende oorlog uit voortkomen, omdat de clerus en de adel twee handen op een vraatzuchtige buik waren. Maar het tij was niet te keren en de Reformatie liep uit op de meest gruwelijke oorlog die de mensheid ooit heeft gekend en nog eeuwen nawerkte. Het leek wel alsof de Satan die was afgebeeld in de Duivelsbijbel uit Bohemen die in die oorlog heen en weer werd gesleept, Europa tot in lengte van dagen teisterde. Tot hij eindelijk in 1945 door twee ontplofte atoombommen aan banden werd gelegd.

De verdoemde en uitgebannen Koptisch-Gnostieke teksten werden pas in 1945 weer opgedolven uit het woestijnzand, toen een Islamitische boer bij een vervallen kloosterruïne een kruik vond met daarin allerlei eeuwenoude papyrusrollen. Die rollen verschenen op de zwarte markt om vervolgens te worden opgekocht door wetenschappers in het gelukkig weer Vrijdenkende Westen. Ze onthulden wie Jezus nu toch eigenlijk wel was geweest: gewoon een

op Boeddhistisch leest geschoeide en waarschijnlijk vanuit India geschoolde wijsgeer die de Joden de Gnostiek had bijgebracht en van hun eigen volkse en mozaïsche dwaasheden had verlost! De Koptische teksten noemden hem een Nazareeër, niets anders dan een Nazireeër, levend in een gehuwde staat met de mystica Maria van Magdala, terwijl zijn geestelijke tweelingbroer Thomas zijn leer boekstaafde en voor het nageslacht bewaarde na zijn terechtstelling door de Romeinen en de vermeende verrader Judas Iskariot ervoor zorgde dat zijn ware leer werd verdedigd. Judas was de enige die Jezus beter begrepen had en daardoor in onmin kwam te leven met de andere discipelen. De kerkvaders zouden later het via de herschreven evangeliën doen voorkomen alsof Judas Jezus voor geld had laten uitleveren aan de Romeinen. Deze kerkelijke leugenachtigheid moest allemaal de eenheid van de vroege christenen ten goede komen, tegelijk met het ophemelen van het martelaarschap. Na Jezus was Judas dus de volgende zondebok! Zijn kritische inzichten moesten volledig worden uitgebannen. Gelukkig was er een enkele Koptische monnik die de geschriften van Judas heimelijk verborg en zo voor het nageslacht bewaarde. De Leugen regeerde bijna 2 millennia, verborgen onder diverse bisschopmantels der liefde. Gelukkig kwamen ze in een verlichte tijd boven water! Nag Hammadi heette de vindplaats en het lag op een steenworp van de tempels van Abydos, de bakermat en eerste begraafplaats van de Farao's!

Zo kwamen de tempels in de negentiende eeuw - de eeuw van Nietzsche - veelbetekenend uit het zand tevoorschijn.





Christus in Luxor

Isis of Madonna!

De Farao's deden aan naammagie. Dat begon bij de mythe van Ra en Isis waarin Isis Ra volledig in haar macht krijgt door hem zijn ware naam te ontfutselen. Ra, zijn naam mocht niet worden genoemd. Maar nu was Isis de machtigste in de mythische kosmos! Het waren de Joden die dit probeerden te herstellen volgens dezelfde principes van de naammagie: Jahweh mocht ook niet met een naam (noch met een Gouden Kalf) worden aangeduid, hij was nu eenmaal die hij was, zo stelde de Joodse Egyptenaar Mozes.

De Kopten, en daarna alle Orthodox Christelijke Kerkgemeenschappen, keerden dat om in beeldmagie waarvoor bij de ongeletterden natuurlijk een beter begrip bestond. Ook in magische zin, omdat het tot een ongekennde devotie leidde in de erediensten en het persoonlijke gebed waarin de iconen van de gekruisigde Jezus en de Heilige Madonna werden aangeraakt ter aanbedding en bezwering van de dood en het noodlot, eventueel in een verondersteld hemels leven.

Maar het moge duidelijk zijn dat de figuur Jezus de Nazireeër weinig van doen heeft met de figuur Jezus van Nazareth zoals die

door de Kerkvaders werd gecreëerd. Dat geldt ook voor de figuur van de gekruisigde Christus, ook al mag worden aangenomen dat er een Jezus aan het Romeinse kruis stierf. Zo was er ook wel degelijk een Johannes-de-Doper en een Simon de Magiër die door de eerste kerkvader Petrus werd uitgedaagd in Rome om zijn kunsten te tonen en toen te pletter viel in het Colosseum. De leer van de Baptisten verspreidde zichzelf sneller over de Antieke wereld, overigens in samenhang met de Isis-cultus, dan het Christelijke geloof. En nu bestaat er nog steeds een Johannierter gemeenschap op een geïsoleerde plek in Irak met nog zo'n 30.000 aanhangers. Die leer was verbonden met de orde van de Ridders van Malta, waarvan de orthodox-christelijke Tsaar van Rusland de Grootmeester was aan het begin van de negentiende eeuw. Er was altijd een nauwe band tussen de Mystiek van de Johannierter Baptisten en die van de Katholieke Christenen, via de geheime gnostieke genootschappen die erachter schuilgingen. Het zijn de wonderschone schilderijen van Caravaggio die daarvan nog altijd heimelijk getuigen en Rembrandt beïnvloedden. De, overigens maar beperkte, openbaring van deze geheimen door vertaling uit het Latijn van het Corpus Hermeticum uit 1471 van de hand van Marsilio Ficino aan het hof van Cosimo de' Medici de Oude, en het vrijgeven van die Hermetische Geschriften door Pico della Mirandola, leidde in de dertiende eeuw in Florence en Siena tot het ontstaan van de Renaissance en vervolgens tot het Modernisme. Op de vloer van de Kathedraal van Siena is meer dan levensgroot een mozaïek ingelegd dat Hermes Trismegistus voorstelt, die het hermetisch gesloten boek der wijsheid aanreikt aan Mozes de Joodse Gebodenman. Het Maltezer kruis is weer hetzelfde als dat van de Kopten, wat men ook in de tempels van Egypte ingekrast kan vinden, daar bijna 2000 jaar geleden aangebracht!



Maar natuurlijk werd die Jezus niet begrepen; er werd eigenmachtig een bizar verhaal van gemaakt dat allerlei vragen opwierp die al gauw tot allerlei nieuwe haarkloverijen en verhitte kerkdebatten leidden en aanleiding vormden tot allerlei schisma's in de jonge kerkorde. Was die lijfelijk of spiritueel verzezen Jezus bij leven nu een mens of als de zoon van God altijd al van een goddelijke aard? Bij de figuur van Horus was dat geen probleem, die was evident een Godheid en de mogelijkheid dat hij toch ooit wel op een gewoon mens zou kunnen zijn gebaseerd doet er in de mythewerking niet toe. Nog maar net was de Christelijke leer door de Keizer van Byzantium omarmt of de Heren der Schepping gingen onderling soebatten over de vermeende goddelijke status van Christus. Al ras ontstonden hierom de eerste godsdienstoorlogen. Op het Concilie van Nicea braken de Kopten met de Syrisch- en Grieksothodoxen om deze kwestie en tegelijkertijd begonnen de Arianen boven en onder de Alpen met hun wapengekletter en veroverden het Byzantijnse Venetië en Ravenna.

Zoals in de door de kerkvaders opgestelde Evangelien door Jezus voorspeld werd het vroegchristelijk geloof vanaf toen verspreid met het zwaard. En dat nam steeds gruwelijker vormen aan, daar kunnen alle gekoloniseerde landen over meepraten!

Dan was er die kwestie van de doop of de besnijdenis. Of allebei om het nog ingewikkelder te maken. De besnijdenis, misschien ooit om hygiënische redenen in Egypte doorgevoerd, maar eigenlijk als een totemistisch gebruik uit de prehistorie verbonden met de inwijding van de mannen in de stamstructuur, was door Mozes tot een verplichting gemaakt, omdat het een teken was van de onderwerping aan God en zijn verbond met het volk.⁵

⁵ Besnijdenis was al gangbaar bij primitieve volkeren en hangt samen met het gaan bedekken van de genitaliën door summiere kleding vanwege de invoering van een taboe op naaktheid als uitdrukking van een besef van 'zondigheid' zoals mythisch voorgesteld in het Bijbels/Sumerische scheppingsverhaal over de 'Zondeval'. Besnijdenis is oorspronkelijk beslist geen kwestie van een religieuze vermindering van het pasgeborene jongetje om dwangmatige 'zelfbevlekking' – de Bijbelse 'onanie' oftewel masturbatie – tegen te gaan, maar veeleer vanouds een problematische omgangsvorm met een natuurlijke onvolkomenheid. Bij veel mannen blijven zich onder de voorhuid niet alleen gedurig schadelijke bacteriën ophopen, zoals dat ook in de mond gebeurt, maar ook is die voorhuid vaak veel te strak wat bij zwelling van de penis erg ongemakkelijk - vaak zelf extreem pijnlijk - kan zijn en de man nog jaren na de geslachtsrijpheid kan hinderen. Zoals in de moderne tijd de mens de tandpasta uitvond, zo ontwikkelde de primitieve mens de besnijdenis, met tevens als voordeel dat de man het geslachtelijk genot kan rekken, maar met als nadeel het grote gevaar op complicaties tot aan vermindering aan toe bij en na de ingreep! Ook moet de pijnlijk traumatisch ervaring van de pasgeborene niet onderschat worden die alleen maar ooit verkrampd verwerkt kan worden omdat de pijn in liefde zou zijn aangedaan.

Vaak deed de stof rond de genitaliën die genitaliën al vrij snel na de geboorte ontsteken, zowel bij jongetjes als bij meisjes, doordat bacteriën zich bij gebrekkige hygiëne eerst in de stof ophopen. Bij primitieve volkeren draaide alles om het taboe op incest, niet alleen om binnen de totem of familie seksuele betrekkingen te voorkomen, maar zeker ook vanuit het besef dat ouders pedofiele neigingen kunnen hebben, wat ook in afkeer kan omslaan. Nu mocht vanuit het taboe op incest de moeder niet de mannelijke baby van anderen verschonen en dat werd door de besnijdenis, zo spoedig mogelijk na de geboorte, opgelost. Freud maakt hiervan gewag in zijn op het werk van Frazer gebaseerde studie 'Totem en Taboe', maar draait dit

Daar had hij zelf tegen gezondigd, want het moest binnen 8 dagen na de geboorte gebeuren, wat hij bij zijn eigen zoon vergat en overliet aan zijn vrouw. Dit toont het absurd onnatuurlijke, asexuele van het gebruik: een seksualiteit van een klein jongetje gevaarlijk verminken prompt na de geboorte? Maar het was een gebruik dat aan Abram was opgelegd op latere leeftijd en pas toen verschaftte God hem zijn naam als Aartsvader Abraham of Ibrahim. Vandaar dat het ook met naamgeving werd verbonden, dus weer die naam magie. We weten nu, dat het gebruik bij de Egyptenaren werd aangehouden als zuiveringsritueel voor de vleselijke lusten. Zowel Johannes-de-Doper als Jezus waren besneden, maar hadden het reinigingsritueel van de doop ingevoerd. Gaat het nu om een toebehoren aan God of om het erkennen van God was nu weer de vraag. In het ene geval doop je bij de geboorte, anders bij de volwassenheid. Tot op de dag van vandaag blijft men erover muggenziften, al kiezen verreweg de meeste Christenen voor de geboortedoop en de Joden en de Islam voor de besnijdenis, en de Kopten voor beide, ook al wordt er in de Koran niet over gerept.

En dan, had God, die door Jezus aan het kruis Vader werd genoemd, zich nu aan Maria vergrepen, om het oneerbiedig te stellen? En deed het ertoe of ze 'onbevlekt' was ontvangen? Ook dat was bij de mythologische figuren van Egypte geen probleem. Isis was een Godheid-moeder, maar evenzogoed met lust beladen en daarom ook vatbaar voor losbandigheid en ontrouw. Ze was op kosmische wijze van Horus zwanger geraakt. Geen probleem, want ze was met de natuur in overeenstemming. Hier komt de zondeval door de duivelse verleiding om de hoek kijken, al was dat een thema dat aan de mythologie van Mesopotamië ontsproot, voorgesteld als het eten van de door de listige slang aangeprezen verboden vrucht, de appel die in de kennis van Goed en Kwaad voorzag. Die kennis was aan God voorbehouden die wel in dat Aardse Paradijs die duivels behepte boom had laten planten! (Die slang was natuurlijk de Draaktotem, het stamsymbool van de

merkwaardig genoeg om als hij de Griekse mythe van Oedipus een centrale plaats toekent in zijn psychoanalytische beschouwingen. In die mythe zou het kind de moeder willen die door de vader wordt bezeten, terwijl het incesttaboe nu juist het omgekeerde toont, wat ook een schuldbesef met zich mee moet brengen bij de ouders. De psychoanalytica Melanie Klein gooide er nog een schep bovenop, door bij de baby een basale nijd in de richting van de ouders te veronderstellen. Natuurlijk gelden dit verdringen van het taboe op incest. De psychoanalytica Alice Miller heeft zich altijd verzet tegen deze Freudiaanse benadering en erop gehamerd dat ouders geweld over hun kind kunnen uitoefenen met ernstige traumatische gevolgen die repeteren bij de openvolging van generaties.

Er is echter nog een andere aanleiding voor circumsic die te maken heeft met een prehistorische angst voor dubbelslachtigheid als een veronderstelde natuurlijke onvolkomenheid of onvolgroeidheid. Bij het jongetje werd de voorhuid gezien als iets vrouwelijks en bij het meisje de clitoris als iets mannelijks. Tot op de dag van vandaag worden daarom bij de Dogon in Mali nog die lichaamsdelen weggesneden om halfslachtigheid in de meest letterlijke zin te voorkomen of te bezwaren bij de initiatie in de orde van de volwassenheid en strikte scheiding van de mannen en vrouwenwereld die elkaar gedurende het verdere leven dank verschuldigd zijn. Natuurlijk betreft dit een primair taboe op homoseksualiteit bij natuurvolkeren al zien we bij de meeste natuurvolkeren dat zij daar totaal geen moeite mee hadden.

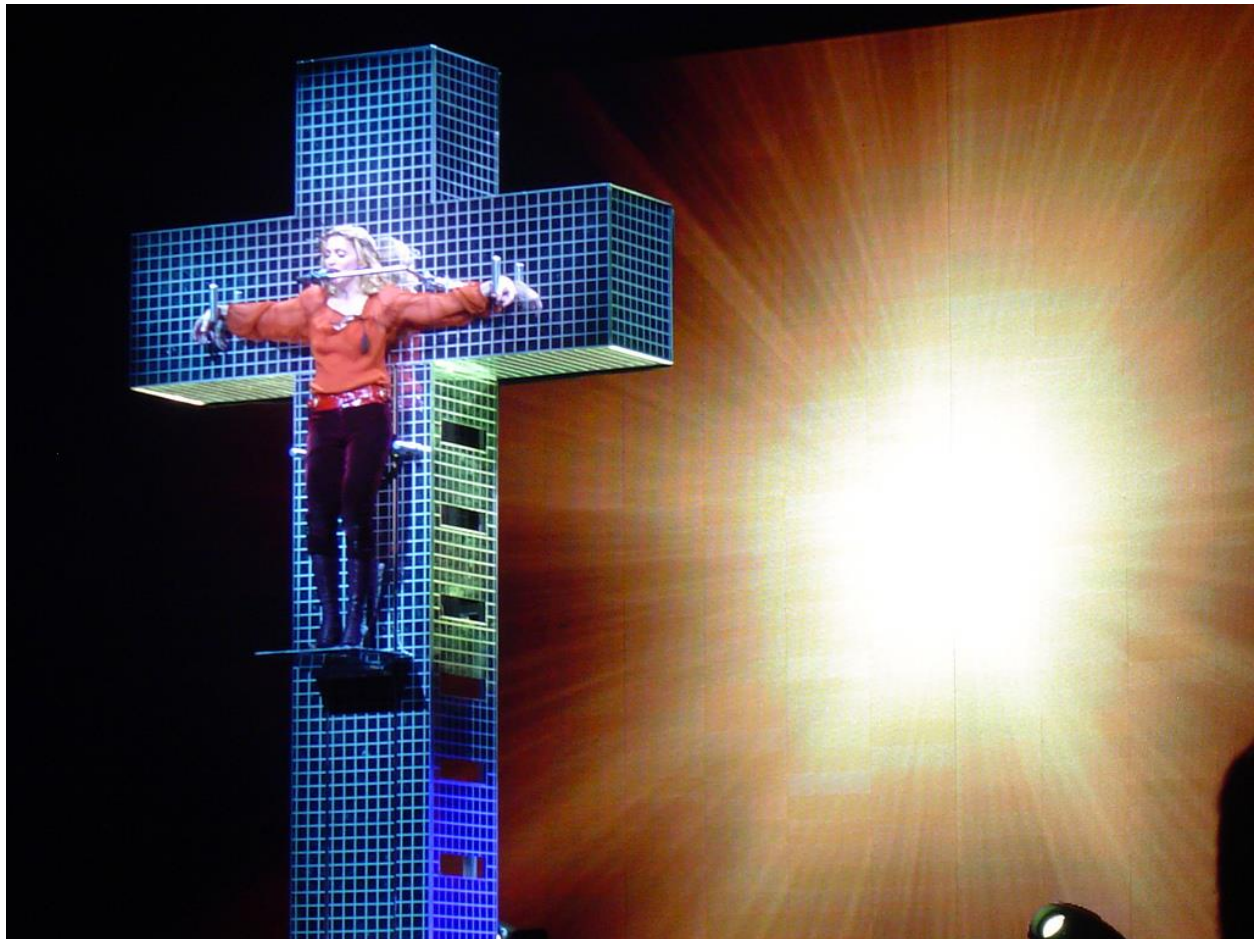
aarts ouders Adam en Eva, de Osisis en Isis van Mesopotamië die de kennis van de kracht van de seksualiteit belichaamden. Ook dat symbool zou weer terugkeren in de mythe van Sint-Joris en de Draak, maar dan een beetje verknipt.) Zondigheid en het daarmee nauw verbonden taboe op seksualiteit werden al voor de vroege christenen ware kwelgeesten. Eigenlijk was dat al zo in primitievere tijden, omdat het temmen van de kwelgeest de stam bijeenhield! Het lukte toch maar niet echt om daar door Christus van te worden verlost, niet bij de Katholieken en nog minder bij de latere Protestanten. Over de Joden en de Moslims spreken we maar even niet, dat is een ietwat ander verhaal.

Dat bleef zo tot aan Freud.

Pas met de popster Madonna is het weer gelukt om het ogenschijnlijk kuise en zorgzame moederschap weer met de lustvolle vrouwelijkheid te verenigen als twee zijden van één medaille. Eigenlijk heeft Madonna dus een verkeerde naam aangenomen. Ze had zich Isis moeten noemen en zou als zodanig het hoogste en laatste woord mogen voeren; want is er tegenwoordig een vrouw ter wereld die zo aanbeden wordt?! Maar de stekelige naam die ze koos is natuurlijk op de christelijke traditie afgestemd en dat zou de naam Isis niet zijn geweest. Isis is in Europa al sinds de zesde eeuw vergeten. Als laatste werd ze in Lutetia, het laat-Romeinse Parijs aanbeden, waarnaartoe ze als het ware was overgewaaid met de wind uit Afrika. En in Egypte verscheen na de oorlog een Isis in wedergeboorte die met haar popmuziek de hele wereld dramatisch in opwinding bracht: Dalida was haar naam en ze kwam vanuit Italië naar Egypte terug om in verwarring zich in Parijs te vestigen waar ze zich van het leven benam. Daar ligt ze nu begraven op de Montmartre, de Berg van de Martelaren of de Berg van Mars, de Romeinse oorlogsgod. Parole, parole, parole. Want Dalida droeg een werkelijk kruis, dat van het verlaten worden door de ouders en de mishandeling in een kinderinternaat! Misdienares is in dit verband een navrant woord.

Een concert van de voorlopig nog eeuwig jeugdige Madonna: het is niets anders dan een Viering van het 11^e Gebod. Het, in haar laatste show, zichzelf spectaculair, ogenschijnlijk laten kruisigen is een teken aan de wand. Isis op het kruis met een vlamme zonnepalen op de achtergrond, en ze zingt lustig verder: in een enkele enscenering alles wat ik schreef samengevat en Isis levendiger dan ooit. Is het vreemd dat Madonna zich inmiddels inlaat met de Joodse Mystiek, de Kabbala. Maar ach, alle teksten over de Kabbala zijn ook allang niet meer geheim. Ze staan open en bloot op internet. Waarop is het wachten dan nog? Natuurlijk

op haar aftakeling en mythische vereeuwiging! Zij zal de vrouw zijn die als popster de kosmische orde herstelt van het mythologische evenwicht tussen het mannelijke en het vrouwelijk en van het besef dat het vrouwelijke vooraf gaat, door de figuur van Isis gesymboliseerd. Zelfs Nietzsche besefte dat maar al te goed en kwaad. Madonna is nu belangrijker en veelzeggender geworden dan de Paus. Die Paus, zo demonstreert ze: eigenlijk maar een akelig gefrustreerd mannetje!



Madonna, Confessions-tour 2006, Olympisch Stadion Rome , in het nummer 'Live to Tell'.

Dit element in de show was een bewuste provocatie als aanklacht tegen de Katholieke Kerk in haar weigerachtigheid om iets te doen aan de 12 miljoen kinderen die met het AIDS-virus waren besmet. Madonna liet in het nummer een blauw gerasterd kruis vanuit het podium opstijgen waarop zij plaatsnam op een schavotje, gekroond met een doornenkroon. Achter het comfortabele kruis liet ze als het ware de Zonnegod RA flamboyant opdoemen. ('The bright side of Life' waarvan ze haar gezicht afwendde?) Zo strooide ze met symboliek waarvan de betekenis het publiek volledig ontging. Maar niet het Vaticaan. Dat bestempelde de show als blasfemie en 'antichristelijk', en dreigde haar te excommuniceren, iets wat het geschrift van Nietzsche nooit is ten deel gevallen! Allerlei soorten kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders beschuldigden haar van slechte smaak en banaal effectbejag, maar de show werd de meest

bezochte popgebeurtenis aller tijden. Het showelement van de kruisgang werd weggeknipt uit de videofilm die van de gehele show werd gemaakt.

Voor het deel over Egypte: met dank aan het werk van Maria Isabel Pita; het werk van Dorothy Eady alias Omm-Sety die hielp bij de blootlegging van het Osirion in Abydos; het honderd jaar oude boek 'The Golden Bough' van Sir James Frazer; het werk van Elaine Pagels en het boek 'Valsheid in Geschrifte' van Jacob Slavenburg over de teksten van Nag Hammadi.

Een bron van inspiratie was ook het werk van Norbert Elias over het Proces van Civilisatie.

De illustraties zijn van de Schotse schilder David Roberts die in de dertiger jaren van de 19^e eeuw door Egypte trok met zijn schildersezel en schetsboek.

De foto's zijn gemaakt op een reis door Egypte eind 2012-begin 2013 en tonen een interieur van een Koptische Kerk van nu en van de koptische vluchtkerken in de oude tempels.

Voor een gedegen weerlegging van de bizarre hersenspinsels van het viertal fantasiehistorici, zie: <http://michaelsheiser.com/PaleoBabble>. Met dank aan Michael Heiser.

Voor de kritiek op Nietzsche baseer ik me op zijn twee geschriften 'Also sprach Zarathustra' en 'De Antichrist'. Ik ben blij een medestander te hebben gevonden in Alain Badiou, maar het terugdringen van de invloed van Nietzsche zal nog veel tijd en inspanning vergen!

NAWOORD

Het Christendom is een dualistische religie en is misschien wel beter hybride - dubbel- en tegelijk halfslachtig, half mannelijk en vrouwelijk - te noemen. Het is een poging om twee fundamenteel conflicterende basismythologieën met elkaar in overeenstemming te brengen, iets wat natuurlijk pas kan als men die mythologieën overstijgt. Maar dat is ons pas tegenwoordig gegeven nu de religie als geheel op z'n retour is. De mensheid heeft geen religie meer nodig om de natuur, de sterfelijkheid en de seksualiteit met techniek en psychologische kennis en vermaak onder de knie te krijgen. Het is de popster Madonna die het conflict voorlopig heeft beslist ten gunste van een heroriëntatie op een van die mythologieën: de Egyptische. Dat doet ze in samenhang met de wereldwijde vredesbeweging die die andere de doodsteek probeert toe te brengen. Die andere is de Sumerische mythologie. Die vredesbeweging gaat terug op een andere, afzijdig gegroeide, wortel van onze Westerse Beschaving: op de Griekse mythologie. Die mythologie is een bewerking van de Brahmaanse Indiase mythologie en de leer van de sjamanistische Ariërs, waaruit het Boeddhisme voortkwam. Griekse filosofen zoals Heraclitus reisden vanaf 1000 BC vrijmoedig naar India om

daar die leer op te doen, misschien wel net zoals de figuur Jezus dat later deed in de tijd van de Romeinse overheersing. Die leer bracht ons de Rede, de Ratio en een nieuw gevoel voor Spel, Beschaving en omgangsvormen, als eerste in de Renaissance weer opgepikt door Erasmus van Rotterdam en net voor de Tweede Wereldoorlog door de Joodse cultuurhistoricus Norbert Elias en de Hollander Johan Huizinga.

De beide mythologieën gaan uit van een scheppingsverhaal dat van beide kanten onverenigbaar is. Het scheppingsverhaal van de Egyptenaren is dat van de Osirismythe, waarin de scheppingskracht van de vrouw als moeder - de Isismythe - centraal staat. De Egyptische cultuur was een landbouwers cultuur, in de mythologie van de Bijbel dus verbonden met het verhaal van de vermoorde (onschuld van) Abel. Maar de Joodse mythologie gaat volledig terug op de Sumerische mythologie, door Abel dood te verklaren en de afstamming voort te zetten via een derde zoon ter vervangen, Seth en later Sem de zoon van Noach die de mensheid redt van de ondergang door de zondvloed. Dat thema is een bewerking van de Sumerische mythologie, waarin een werkelijke overspoeling van Tweestromenland als begin van de Beschaving een belangrijke rol speelt. Landbouw en veeteelt hadden een belangrijke economische en culturele functie in Mesopotamië, maar niet in de mythologie van de koningssteden van Sumer en Akkadië, van Uruk en Babylon! Alles was daar vanaf het begin ondergeschikt aan de strijdcultuur met Goden en Helden en veel onderlinge wraakgevoelens en daarop afgestemd wapengekletter. In Egypte gebeurde dat pas veel later met het ontstaan van de eerste Dynastie. Het waren de Farao's die de cultus van Isis naar de achtergrond drongen, tot en met de hervormer Akhnaton aan toe en met uitzondering van de vrouwelijke Farao's Achmose en Hatsjepsot. Maar de Isis-cultus bleef steeds in zwang bij het gewone volk, om met het ontstaan van de Koptische Kerk weer het voortouw te nemen in de religieuze beleving.

Maar op dit punt scheiden de Koptische Kerk en de Gnostiek zich van de Katholieke en Protestantse Kerken, die beiden zich weer scheidden van de volkse Mariaverering, wat niets anders was dan een doorzetting van Isis-cultus over heel Europa, die door de Kerken niet te beteugelen was. Allemaal steeds een er onderdoor kruipen van het geheiligde bloed van de ongestelde vrouw, dat gaat waar het niet stroomt, bij wijze van spreken.

Het scheppingsverhaal van de Sumeriërs is in dat verband opmerkelijk. Het was eigenlijk bijna door het daarop gebaseerde en in de tijd van de Babylonische Ballingschap geschreven scheppingsverhaal uit het Genesisverhaal uit de Joodse Thora, in

de vergetelheid geraakt. Totdat er in 1925 een serie kleitabletten bij Bagdad werd opgegraven, waarop het na ontcijfering glashelder te lezen stond!

In het Sumerische verhaal verslaat de door alle Goden aangewezen God van de schepping en de Wrake, Merodach, met zijn onweerstaanbare steekwapen de drakengod Tiamat. Tiamat is de oergodin van de chaos, van de verwoestende zoute en duistere zee en de Kennis van Goed en Kwaad, die in de Gnostiek verwordt tot Sophia, waarvan de filosofie zo houdt. Zij is de tegenhanger van de meer onderworpen godin Ishtar, de godin van de liefde en de vruchtbaarheid en seksualiteit die Merodachs (mogelijk ontrouwe) partner is. Merodach krijgt de soevereiniteit over het Universum en scheidt na de opstandige Tiamat te hebben verslagen, Hemel en Aarde, Mens en Dier. En wijst de Zon, de Maan en de sterren daarna hun nauwkeurig berekende plaats toe. Merodach is duidelijk een strijdersgod die niets moet hebben van Tiamat de vissersgodin. Merodach is een man die niets moet hebben van de verwoestende kracht van de opstandige vrouw en die haar daarom niet alleen opzij zet maar uitwist. Zie hier het conflict tussen de beide basismythologieën achter het Christendom: de Egyptenaren namen die wereld zoals die is en zetten toch steeds weer Isis, vrouw en moeder en belichaming van Tiamat en Ishtar tezamen, op een voetstuk. De Sumeriërs verklaarden de zorgzame, onafhankelijke en ouder en wijzer wordende vrouw en haar inzichten van nul en generlei waarde en van satanisch niveau en wilden het kwaad verslaan en uitbannen. Zij waren onverdraagzaam tegenover alles wat anders was. Het is de Islam die dat tot op de dag van vandaag doorzet. Maar de popster Madonna heeft dat met haar gevoel voor verleidelijke muziek en show, een doorn in het oog van menige radicale moslim en aartsconservatieve katholiek, weer goddelijk hersteld.

Merodach was een man van het Woord, Tiamat was een vrouw van de scheppingsdaad en natuurlijk was ze ook al te verleidelijk. Maar sinds Madonna is nu het woord aan de moslima en daarom toog ik opnieuw naar Egypte om daar te zien hoe na de opstand tegen het mannenbolwerk van Mubarak en de machtsovername door de Moslim Broederschap, de moslima's het woord trachten te nemen om zich daarmee eindelijk te laten gelden. Ik hoop dat ze dat in optima forma voor elkaar weten te krijgen; maar ik vrees het ergst.

Het blijft dan vreemd gesteld met de Kopten, want Merodach is natuurlijk Sint-Joris en Tiamat de Draak - de slang uit het Bijbelse scheppingsverhaal - die tegelijk mede hun zo bejubelde Isis/Maria belichaamt.

Voor alle mythologische verwijzingen, met dank aan de twee meesterlijke boeken "Myths of Babylonia and Assyria" van Donald A. Mackenzie en "The Horse the Wheel and Language" van David W. Anthony.

Dan is er natuurlijk nog het boek "The Great Transformation" van Karen Armstrong waaruit ik uitvoerig geput heb, maar niet mee in lijn ben. Dan moet ik nog het werk van Laurence Gardner vermelden dat veel inzicht levert in het gedachtegoed van de Rozenkruisers en waar dat op terug gaat. Gardner verkoopt veel kennis en veel lariekoek, maar dat is de Rozenkruisers blijkbaar eigen. Hij houdt slechts de gedachtewereld tegen het licht, maar niet de praktijken die van grote invloed zijn geweest op onze recente geschiedenis, zo ik al jong van dichtbij heb mogen ondervinden, omdat mijn eerste baas als aannemer lid was van een loge.

Dank ook aan Tjark Kruiger, zoon van een Jehova Getuige, voor de inspiratie die alle gesprekken over vele vele jaren over het thema van dit essay hebben geleverd.

O, en ikzelf? Ik ben Vrijzinnig Protestants opgevoed. Mij werden de verhalen die daarbij horen aan de hand van de kinderbijbel van Anne de Vries en de etsen van Rembrandt, met de paplepel ingegoten. Wij waren tegen elke vorm van ongelijkheid en geweld en onderdrukten in de eerste plaats het antisemitisme. Maar dat alles in een sfeer van angstvallige preutsheid die mij niet zinde.

Mijn vader had gevochten op de Grebbeberg tegen de moffen, eh de Duitse Bezetter en werd afgevoerd naar een kamp bij Berlijn. Na twee maanden stond hij volkomen afgepeigerd en vermagerd ineens zomaar weer op de huisdrempel en is toen in eigen huis ondergedoken. Voor hem werd na WOII de staat Israël weer het Beloofde Land. Een leven lang heb ik hem geprobeerd ervan te overtuigen dat Martin Buber, de eerste Zionist met Abraham Herzl, het zo niet bedoeld had. Want Israël had het land Kanaän moeten blijven voor Joden en Palestijnen tezamen. Twee volkeren, een natie! En de Russische Communisten waren voor mijn vader de nieuwe anti-christenen, waartegen je teweer moest stellen. Maar ik kreeg de films van Andrej Tarkovsky onder ogen en begreep dat het anders lag. Ik ben naar Rusland getrokken om daar het heil van Vrijzinnig Nederland te prediken. Pappa heeft het niet mee mogen maken; hij ruste in vrede!

Johan Meijer, januari 1996 - januari 2015

P.S.

Op 18 mei 2019 heeft Madonna ons spectaculair een inzage in haar aftakeling voorgeschoteld. Ze had zich aangeboden voor de Grande Finale van het dit jaar in Israël georganiseerde Eurovision Songfestival. Dat vormt 's werelds grootste en meest belangwekkende, jaarlijks terugkerende popfestival via het flatscreen. Duncan Laurence won daar met het meest magnifiek gezongen lied dat ik ooit aanhoorde. Madonna wenste daar haar laatste creatie te presenteren in de gedaante van Madame X, de mysterieus en onbegrepen popkoningin. Ze kwam op vanuit het interieur van een gotische kerk; al afdalend van een trap in Gothic-outfit met een rood ooglapje met een wit kruis; omringd door gregoriaans zingende monniken. Zelf bracht ze haar vroege

hit 'Like A Prayer' ten gehore om de anti-kerkelijke symboliek nog wat meer aan te zetten. Maar ze viel uit haar rol. Ze was zichtbaar bloednerveus en kon totaal geen stem houden. Zo ging ze af als een gieter en alle toeschouwers wereldwijd hielden hun hart vast. Was dat rare gotische ruimtepakje en haar overduidelijk opgepimpte gezicht het eerste teken van de grote aftakeling die ze maar steeds voor wil blijven? Want ze is inmiddels 60 en nog wil ze ogen als een adolescent. Onder aan de trap tovert ze haar entourage om in een stel apocalyptische freaks die een raggaesong aanheffen samen met een dubbelpersoon: een zwarte zanger die de nieuwe hit 'Future' begeleid met de boodschap dat het met de toekomst nogal desastreus is gesteld. Ze besluit met de trap weer op te stijgen samen met haar voortschrijdende gezelschap. En de laatste twee dansers - een zwarte man en een blank meisje - dragen de vlag van Israël en Palestina op hun rug terwijl ze elkaars hand vasthouden. Het overtrokken statement is gemaakt. Maar dat was allemaal onaangekondigd en Madonna werd daarom achteraf in de ban gedaan van het Festival. Ze kan naar haar verdiensten fluiten! En de lef die ze hierdoor toonde verklaart haar aanvankelijke nervositeit. Ze roept in dit laatste al te theatrale televisieoptreden op om de wereldvrede in te stellen en ons bewust te worden van de wereldwijd dreigende ondergang. 'Wake Up', was haar laatste noodkreet 'on stage'. Is Madonna eschatologisch geworden in het besef van de eigen sterfelijkheid? Voorwaar ze is de laatste heldhaftige Christin; diva, moeder en hoer van de popmuziek die ons wereld wijd verbindt in de onvermijdelijke. . . . ja wat eigenlijk, totale Nietszeggenheid?

In haar nieuwe gedaante van Madame X lijkt ze een anachronisme te zijn geworden, een metoniem dat terugverwijst naar zichzelf in haar jeugd. Ze grijpt terug op iconen en stijlfiguren uit het verre verleden en probeert zich steeds weer te presenteren als de eeuwige adolescent. Een gekruisigde vrouwelijke Christus, nu weer een op de brandstapel belandde biseksuele Jeanne d'Arce in Dark Ballet. Maar iedereen onderkent haar gespannen onzekerheid in haar kinderlijk recalcitrante houding in al die etalerende showprogramma's en tv-interviews. Zie: <https://youtu.be/ZWY7Fndhhqw> Want hoe lang nog en ze ondergaat het lot van David Bowie als Lazarus, de voor even voor zijn dood herrezen Dark Star in dat duistere theaterstuk. Achter het ooglapje gaat een oog schuil dat traant naast een ander oog dat alleen nog maar alles plat aanschouwt. Nog steeds neemt ze zichzelf te serieus. Totdat ook haar fans haar in ongeloof laten vallen?



Madonna is als popster het absolute tegendeel van die zwarte Madonna uit het lied van de Beatles uit 1968. (Volgens John Lennon was een Tanzaniaanse vrouw die op de rand van de armoede op bewonderenswaardige wijze wist rond te komen, de aanleiding voor het lied) Natuurlijk heeft ze ook het nodige gemeen, omdat ze naar aanleiding van dat lied die naam aannam. Maar ze is geen 'Lady Madonna' al heeft ze wel net als de 'lady' talloze kinderen aan haar voeten. Niet allemaal eigen, maar meest aangenomen! Maar ondanks haar artistieke rijkdom weet ze toch niet de eindjes van al die religieuze tegenstellingen aan elkaar te knopen, wat de arme Madonna wel lukt. ("Wonder how you manage to make ends meet!") Isis is een tegenstrijdige Godin, terwijl de ware Madonna een verenigende en helende heilige belichaamd. Eleanor Rigby, Jude en lady Madonna vormen als drievrouwschap de verpletterende, onverenigbare tegenpolen van de Wild Ones. En allemaal spelen ze alleen maar een rol in onze romantische of theatrale voorstelling van een waar zelf in een wereld die draait om verleidingen door valse profeten. Profeten die ons al tweeduizend jaar aan een stuk door hun strenge hypocriete leer proberen op te dringen om ons te beroven van onze oorspronkelijke vrijheden. Alleen ter eigen meerdere eer en glorie. Sinds het ontstaan van de consumptiemaatschappij en het vrouwenkiesrecht is dat bezig om te keren en Isis staat daarvoor symbool. Maar Madonna mag evenzogoed worden vergeten als een al te zelfingenomen en zelfingekeerde begijn. Want de veilige voortgang van de wereld draait toch niet om de betovering en verering van de imperfecte moeder, maar om de zo vrij mogelijk op te voeden en te groeien kinderen! Dus om Horus, waarvoor Isis de betrouwbare en aangewezen zorgverlener is!